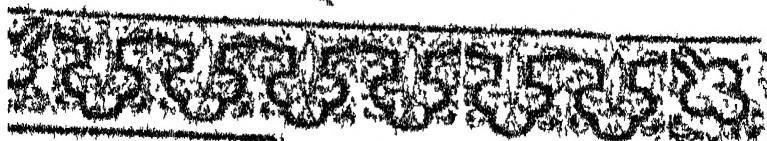

શ્રી સામાયિક
પ્રતિક્રમણ અને
વિવિધ વિષય

જા. મા. શાહ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૭૮૮

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ આત્મચિંત

વિષય ૫૩૪:૪

શ્રી
સામાયિક-પ્રતિક્રમણ સૂત્ર
અને

વિવિધ વિષય.

— ૩૩૩૩૦ ૦ ૦૦૦૦ —

જપાત્રી પ્રસિદ્ધકર્તા

શા. ભાણુભાઈ માયા.-મુંબાઈ.

પુસ્તક મળવાનું ઠેકાણું.

શ્રાવક ભીમસિંહ માણેક.

જૈનપુસ્તકો તથા તીર્થોના નકશા પ્રસિદ્ધ

કરનાર તથા વેચનાર.

માંડવી શાકમલી—મુંબાઈ.

— ૩૩૩૩૦ ૦ ૦૦૦૦ —

આવૃત્તિ પહેલી—પ્રત ૧૦૦૦.

ઇ. સ. ૧૯૧૫—સંવત ૧૯૭૧.

ક્રીમત કાચુંપુંડું ૦-૩-૦. પાકુંપુંડું ૦-૪-૦.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
સામદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ

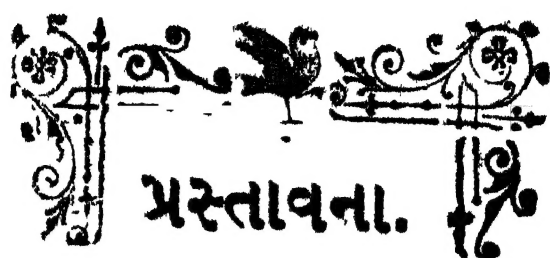
અમદાવાદમાં

રીન્વીરોડના પુલ નીચે આવેલા શ્રી જ્ઞેન વિદ્યાવિજય
શ્રી-ટીંગ પ્રેસમાં શા ચુનીલાલ અમથાશાએ છાપ્યું.

આ પુસ્તક શ્રી સાધુમાર્ગી (સ્થાનક-
વાશી) સર્વ સમુદાયના જૈનભાઈઓને વાં-
ચવા-ભણવાના ઉપયોગમાં આવે તે સારૂ
યોગ્ય સંશોધન કરાવીને છપાવી બહાર પા-
ડ્યું છે. એમાં સામાયિક સૂત્ર, પ્રતિક્રમણ
સૂત્ર, આનુપૂર્વી, છંદસંગ્રહ, સાધુવંદણા,
જીવરાશિ, દરરોજ ધારવાના ૧૪ નિયમ,
માર્ગાનુસારીના ૩૫ બોલ અને સાધુજીને
વહોરાવવા સંબંધી ૯૬ દોષ વગેરે અત્યુ-
પયોગી વિષયો દાખલ કરવામાં આવ્યા છે.

સદરહુ વિષયોનાં આજસુધીમાં ઘણાં
પુસ્તકો છપાયાં છે; તેના પ્રસિદ્ધકર્તાઓ-

એ વાક્યરચના, લેખનશુદ્ધિ, વિરામચિન્હ અને વિષયસંકલના ઉપર યથાયોગ્ય લક્ષ આપેલું જણાતું નથી, પરંતુ અમોએ આ પુસ્તકને સઘળી રીતે શુદ્ધ અને સરળ બનાવવા યથાશક્તિ યત્ન કરીએ છે, તેથી બીજાં પુસ્તકો કરતાં તે વિશેષ ઉપયોગી થઈ પડશે એમ માફ ધારણું છે.

પ્રતિક્રમણ સૂત્રમાં ગમ્મધવાર ફેરફાર થયેલો છે, તે જણાવવા આ પુસ્તકમાં યોગ્ય સ્થળોએ ફુટનોટ આપી છે. આપણા વિદ્વાન મુનિરાજે આ ફેરફાર નિવારવા આવસ્યક સૂત્રના આધારે પ્રયાસ કરશે એવી આશા રાખીશું.

ભા. મા.

શ્રી
સાંગાયિક
સૂત્ર.*

પાઠ ૧ લો.

નમો દેવે ર અથવા નમસ્કાર.

(સર્વ કાર્યમાં આદિ ઉચ્ચાર કરવાયોગ્ય તથા
માંગાલકરૂપ જાણીને પ્રથમ કહેવાનો.)

નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો
આયરિયાણું, નમો ઉવજઝાયાણું, નમો લોચે
સંવસાહુણું ॥ ૧ ॥

---

* સમ + આય + ઇક = સમતાભાવમાં પ્રવેશ
કરવો તે. અથવા સમ્યક્દર્શન, જ્ઞાન, અને ચારિત્ર
એ ત્રણનો આય કહેતા લાલ જેમાં છે તે.

પાઠ ૨ જો.

તિસ્ત્તો અથવા વંદના.*

(ત્રણ પ્રકારની વંદના મોદિતી જઘન્ય વંદના.)

તિસ્ત્તો, આયાહિણું, પયાહિણું, વં-
દામિ, નમસ્સામિ, સક્કારેમિ, સમાણેમિ,
કલ્યાણું, મંગલં, દેવયં, ચેદયં, પજ્જુવા-
સ્સામિ ॥ ૨ ॥

* વંદના ત્રણ પ્રકારની છે. જઘન્ય (કનિષ્ઠ),
મધ્યમ અને ઉત્કૃષ્ટ. આ પાઠ ભણી સાધુજીને
કરવી તે 'જઘન્ય વંદના,' પ્રત ધારણ કરતી વખતે
નમોઽથુણંનો પાઠ ભણી કરવી તે 'મધ્યમ વંદના'
અને પાપ-અતિચારાદિનું નિવર્તન કરતી વખતે
ધમ્મામિ ખમાસમણનો પાઠ ભણી કરવી તે
'ઉત્કૃષ્ટ વંદના.'

પાઠ ૩ જો.

ઇસ્યાવહી.

(પથાદિક વિષે પાપ લાગેલ હોય તેનું
નિવર્તન કરવા વિષે.)

ઇન્ધામિ પરિક્ષમિઉં, ઇરિયાવહિયાએ,
વિરાહણાએ, ગમણાગમણે, પાણુક્રમણે, બી-
યક્રમણે, હરિયક્રમણે, આસાઉત્તિંગ, પણ-
ગદગ, મટ્ટમકકડા, સંતાણા સંક્રમણે, જેમે
જવા, વિરાહિયા, એગિંદિયા, બેઇંદિયા,
તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, અભિ-
હયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા,
પરીયાવિચ્ચા, કીલામિયા, ઉદ્ધવિયા, ઠાણા-
આઠાણું, સંક્રામિયા, જીવિયાઓ વવરે-
વિયા, તસ્સ મિન્ધામિદુક્કડ' ॥ ૩ ॥

પાઠ ૪ થો.

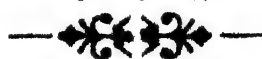
તસ્સજત્તરી.

(વપારે પ્રાયશ્ચિત આલોપવાને કાઉસઝ કરતાં
તેમાં આગાર જણાવવા વિષે.)

તસ્સજત્તરી કરણેણું, પાયછિત્ત કરણેણું,
વિસોહિ કરણેણું, વિસ્સલિ કરણેણું, પાવાણું
કમ્માણું, નિઘાયણુઠાએ, ઠામિકાઉસ્સઝાં,
અત્તથ ઉસ્સસિએણું, નિસ્સસિએણું, આ-
સિએણું, છીએણું, જંભામએણું, ઉકુએણું,
વામનિસઝેણું, ભમલિએ, પિત્તમુચ્છાએ,
સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલ-
સંચાલેહિં, સુહુમેહિં દ્વિઠિસંચાલેહિં, એવ-
મામએહિં આગારેહિં, અભજ્ઞા અવિરા-
હિએ, હુજ્જમે કાઉસ્સઝાં, જાવઅરિહં-
તાણું, ભગવંતાણું, નમોક્કારેણું, નપારેમિ,

તાવકાયં, ઠાણેણું, માણેણું, ઝાણેણું, અ-
પ્પાણું વોસિરામિ. ॥ ૪ ॥

અહીં ધાર્યાવહીના પાઠનો તથા એક નમો-
કારનો કાઉસગ્ગ કરી છેવટ “નમોઅરિહંતાણુ”
શબ્દ કહીને કાઉસગ્ગ પારવો.

પાઠ ૧ મો.

લોગસ્સ ઇથવા ચત્તવીસંથો.

(ચોવીસ તીર્થંકર દેવની સ્તુતિ)

લોગસ્સ ઉબ્બેયગરે, ધમ્મતિથ્થય રેજિણે;
અરિહંતે કિત્તધર્મ્મસં, ચત્તવીસંપિકેવલી ॥૧॥*
ઉસલ મજ્જિયંચવંદે, સંલવ મલિણુંદણુંચ
સુમધંચ; પઉમપ્પહું સુપાસં, જિણુંચ ચંદ-
પ્પહુંવંદે ॥૨॥ સુવિહિંચ પુપ્ફદંત, સિયલ-

* પહેલી ગાથા અનુષ્ટુપમાં અને બાકીની
આર્યાઞ્ડમાં છે.

सिञ्जस वासुपुञ्जय; विमलमणुतय-
 जिणुं, धम्मं सन्तिय वंदाभि ॥३॥ कुंथु
 अरंय भद्धिं, वंदेमुणि सुव्वयं नमि जिणुंय;
 वंदाभि रिहुनेभिं, पासंतल वद्धमाणुंय ॥४॥
 अेवमंये अलिथुया, विहुयरयमला पढीणु
 णरमरणुा; यउवीसंपि जिणुवर, तित्थयरामे
 पसीयंतु ॥५॥ कित्ति य वंदिय भलिया, वेअ
 लोगस्स उत्तमासिद्धा; आरण्ण आहिलालं,
 समाहि वरमुत्तमंहितु ॥ ६ ॥ यंदेमु नि-
 म्मलयरा, आध्विंयेमु अलियंपयासयरा;
 सागरवर गंलीरा, सिद्धासिद्धं भमदिसंतु
 ॥ ७ ॥ ५ ॥

पाठ ६ श्लो.

सामायिक आखानी विधि.

(नवां आवतां सर्व पाप रोकवा विधे.)

ઉભા થઈ ગુરુઆદિને ત્રિધિસહ વંદન કરી
સામાયિકની આજ્ઞા માગવી, પછી આ પાઠ ખોલવો.

દ્રવ્ય થકી સાવજીવ જોગ સેવવાનાં પ-
ચ્ચખાણુ. ક્ષેત્ર થકી આખા લોક પ્રમાણે,
કાળ થકી બે ઘડી સુધી; તે ઉપરાંત ત્રણ
નમોસ્કાર ગણી ન પાડે ત્યાં સુધી, ભાવથકી
આઠ કોટીએ પચ્ચખાણુ કરેમિ ભંતે સા-
માયિક, સાવજીવ જોગ પચ્ચખામી, જીવ

† છ કોટી ગચ્છવાળાએ “ છ કોટીએ પચ્ચ-
ખાણુ ” એમ કહેવું કોટીની સમજણ આ પ્ર-
માણે છે:-મન, વચન અને કાયા એ ત્રણ યોગે
પાપ કરવું નહિ અને એ ત્રણ યોગે બીજા પાસે
કરાવવું નહિ; એ ‘ છ કોટી ’ જાણવી. અને
તેમાં વચન અને કાયાએ કરી બીજાએ કરેલાને
રૂડું જાણવું નહિ એ બે કોટી ઉમેરતાં ‘ આઠ-
કોટી ’ જાણવી.

(૧૨)

સામાયિક સૂત્ર

નિયમપજ્જુવા સામિ, દુવિહં, તિવિહેણું,
ન કરેમિ નકારવેમિ, મણુસા, વયસા, કાયસા,
કરંતં નાણું જાણામિ, વયસા, કાયસા;
તસ્સ ભંતે, પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહા-
મિ, અપ્પાણું વોસિરામિ ॥ ૬ ॥

પાઠ ૭ મો.

નમા શ્રુણં.* (શક્રસ્ત.)

(આત્માને શુદ્ધ ગુણ ધારણ કરાવવાને, જે સર્વોત્તમ પદ પામેલા છે તેમના ગુણ જણાવવા તથા ખીજી ‘ મધ્યમવંદના ’ કરવા વિષે.)

† છ કોટીવાળાએ “ કરંતં નાણું જાણામિ, વયસા, કાયસા ” એટલા શબ્દો બોલવા નહિ.

* દરેક વ્રતમાં ત્રણ નમોઽથુણું કહેવાનાં છે. પહેલું નમોઽથુણું સિદ્ધ પદ પામેલા અરિહંતને કહેવું—

જમણું, ઠીંચણું ધરતીએ થાપી ડાણું ઠીંચણું
ઉણું રાખી એ હાથ બેડી મસ્તકે અંજલી અડાડી
નમોથ્યુણું કહેવું. આ પહેલું નમોથ્યુણું શ્રી મિદ્ધ
ભગવંતજીને કરવાનું છે.

નમોથ્યુણું, અરિહંતાણું, ભગવંતાણું,
આઈગરાણું, તિથ્યયરાણું, સયંસખુદ્ધાણું,
પુરિસોત્તમાણું, પુરિસ સિંહાણું, પુરિસ વર
પુંડરિયાણું, પુરિસવર ગંધ હૃથીણું, લોગ-
તમાણું, લોગ નાહાણું, લોગ હિયાણું, લોગ

નમોથ્યુણું, અરિહંતાણું, ભગવંતાણુંથી “ ઠાણું
સંપતાણું ” સુધી કહેવું. બીજું નમોથ્યુણું વિઘ-
માન અરિહંતને કહેવું:—નમોથ્યુણું, અરિહંતાણુંથી
“ નામધેય ” સુધી કહી. પછી “ ઠાણું સંપાવિઓ
કામસ્સ, નમો જિણાણું ” કહેવું. ત્રીજું નમોથ્યુણું
પોતાના ધર્માચાર્યને કહેવું:—“ નમોથ્યુણું, મમધમ્મ
આયરિયસ્સ, મમધમ્મ ઉવદેસીયસ્સ, જાવત્તંપાવિઓ
કામસ્સ, નમો આયરિયસ્સ ” એ પ્રમાણે કહેવું.

પદ્મવાણું, લોગ પન્નજેયગરાણું, અભય દ-
 યાણું, ચઞ્છુદયાણું, મગ્ગદયાણું, સરણુ દ-
 યાણું, જીવદયાણું, ખેહિદયાણું, ધમ્મદયાણું,
 ધમ્મ દેસિયાણું, ધમ્મ નાયગાણું, ધમ્મસા-
 રહિણું, ધમ્મ વર ચાઉરંત ચક્ક વટ્ટીણું;
 દીવો, તાણું, સરણુ, ગઈ, પદ્મઠા, અપહિ
 હયવર નાણું દંસણુ ધરાણું, વિચદ્દ છત્તિ-
 માણું, જિણાણું, જવયાણું, તિન્નાણું, તાર-
 યાણું, પુદ્ધાણું, ખેહિયાણું, મુત્તાણું, માય-
 ગાણું, સંવન્નુણું, સંવદ્ધરિસિણું, સિવ, મ-
 યલ, મર્ય, મણુંત, મજ્જય, મવાખાહ,
 મપુણુ રાવતિં, સિદ્ધિગઈ નામધેયં, ઠાણું
 સંપતાણું, નમો જિણાણું જિયલયાણું ॥૭॥

પાઠ ૮ મો.

સામાયિક પારવાની વિધિ.

(સામાયિક વ્રતમાં લાગેલ દુષણથી શુદ્ધ થતા વિશે)
સામાયિકનો વખત પૂરો થયે આ પાઠ કહેવાનો છે

એવા નવમા સામાયિક વ્રતના પંચ
અધ્યારા જાણીયવા, નસમાયરિયવા, તં-
જહા તે આલોવું છું:--મણદુષ્પણિહાણે,
વયદુષ્પણિહાણે, કાયદુષ્પણિહાણે સામાધ્ય-
સ્સ સમ્પ્રવચ્ચાણે, સામાધ્યસ્સ, અણવ-
ઠિયસ્સ કરણાએ, તસ્સમિન્છામિદુક્કડં ॥૧॥

સામાયિક સમકાએણું, *કાસિયં, પાલિયં,

* આ શબ્દથી માંડીને ‘આરાહિયં’ શબ્દ
સુધીમાં દરેક શબ્દની પૂર્વે ‘ન’ અક્ષર બેળવીને
બોલવાનો રીવાજ કેટલેક ઠેકાણે છે; પરંતુ “ન લા ૪”
શબ્દનો અર્થ તથા પૂર્વાપરનો સંબંધ વિચારતાં
તેમ કરવા જરૂર જણાતી નથી.

(૧૬) સામાયિક સૂત્ર.

તિરિયં, કિટ્ટિયં, સોહિયં, આરાહિયં, આ-
ભુએ આણુપાલિયં, ન લવધ, તસ્સમિન્ધા-
મિદુક્કડં ॥ ૨ ॥

સામાયિકમાં દસ મનના, દસ વચનના,
બાર કાયાના, એ અત્રીશ દોષ માંહેનો જે
કોઈ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિન્ધામિ-
દુક્કડં ॥ ૩ ॥

સામાયિકમાં સ્ત્રી કથા, લત્તાકથા, દેશ-
કથા, રાજકથા, એ ચાર કથા માંહેની

---

* મનના દોષ:—વિવેક રહિત કરે; યશ
કીર્તિ ધ્વંસે; ધનનો લાભ ધ્વંસે; ગર્વથી કરે;
લયથી કરે; પુત્ર-ધનાદિનું નિયાણું કરે; સામાયિકના
ફલનો સંદેહ રાખે; રોષથી કરે; વિનય રહિત
કરે; માનથી કરે. વચનના દોષ:—કુવચન બોલે;
વગરવિચાર્યું બોલે; કાંઈના ઉપર તહોમત મુકે;
સૂત્રાની અપેક્ષા વગર બોલે; પાઠ સંક્ષેપમાં બોલે,

કોઇ કથા કરી હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ-
દુક્કડં. ॥ ૪ ॥

સામાયિકમાં આહારસંજ્ઞા, ભયસંજ્ઞા,
મૈથુનસંજ્ઞા, પરિગ્રહસંજ્ઞા, એ ચાર સંજ્ઞા
માંહેની કોઇ સંજ્ઞા કરી હોય તો તસ્સમિ-
ચ્છામિદુક્કડં ॥ ૫ ॥

સામાયિક વિધિએ લીધું, વિધિએ *પાર્યું,
વિધિએ કરતાં અવિધિ થઈ હોય તો તસ્સ

કલેશ કરે; વિકથા કરે; મસ્કરી કરે; પાઠ અશુદ્ધ
બોલે; અતિ ઉતાવળથી પાઠ બોલે; (અવ્રતીને
જવા આવવાની આજ્ઞા આપે). કાયાના દોષ:-
પત્તાડી બાંધે તથા પગ ઉપર પગ ચઢાવે; આસન
વારંવાર ફેરવે; દ્રષ્ટિ ચપલ કરે; સાંસારિક કાર્ય
કરે; ભીંતાદિકે ઓઠીંગીને બેસે; અંગોપાંગ અતિ
સંકોચે; આળસ મરડે; ટચાકા વગાડે; શરીરનો
મેલ ઉખાડે; વિમાસણ કરે; નિદ્રા કરે; પગચાંપી
કરાવે.

* પાર્યું=પાર મૂક્યું, પૂર્ણ કર્યું.

(૧૮)

સામાયિક સૂત્ર

+મિચ્છામિદુક્કડં ॥૬ ॥

સામાયિકમાં અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિ-
ચાર, અણુચાર એ ચાર માંહેનો કોઈ દોષ
મન-વચન અને કાયાએ કરી લાગ્યો હોય
તો તસ્સ મિચ્છામિદુક્કડં ॥ ૭ ॥

સામાયિકમાં કાનો-માત્રા-મીંડી-અક્ષર-
પદ-એાણું, અધિક, વિપરીત લાણું હોય
તો તસ્સ મિચ્છામિદુક્કડં ॥ ૮ ॥

+ મિથ્યામે દુષ્કૃતં મિથ્યા-નિષ્કળ, મે-માડ,
દુષ્કૃતં-પાપ. માટે પાપ નિષ્કળ થાઓ.

x નીમેલી વસ્તુને ગ્રહણ કરવાની ઇચ્છા ક-
રવી તે ‘ અતિક્રમ, ’ તે વસ્તુને ગ્રહણ કરવાને
ચાલવું તે ‘ વ્યતિક્રમ, ’ તે વસ્તુને ગ્રહણ કરવી
તે ‘ અતિચાર ’ અને તે વસ્તુને ઉપયોગમાં લેવી
તે ‘ અણુચાર. ’

સામાયિક વ્રત અંગીકાર કરવાની વિધિ અને સૂચના.

પ્રથમ જમીનને પુંજ, કદાસણું (પાથ-
રણું) પુંજને પાથર્યા બાદ તેનાપર પૂર્વ અ-
થવા ઉત્તર દિશા તરફ મુખ કરીને બેસવું.
પછી મુહુર્ત (મુખવચ્ચિકા) પડિલેહણુ ક-
રીને મુખે બાંધવી, ગુચ્છા અથવા રજેહરણુ
પડિલેહણુ કરી પાસે રાખવો અને લઘુનિતિ
(લઘુશાંકા) નું ભાજન જોઈ રાખવું કે જરૂર
પડે ઉપયોગમાં લેઈ શકાય. પાંચ હાથનું
શુદ્ધ કપડું પહેરવું, અને સાડાપાંચ હાથનું
શુદ્ધ કપડું આઢવું. પછી નીચેના અનુક્રમ
મુજબ સામાયિકસૂત્રના પાઠ કહેવા.

(૧) નમોઃકારનો પાઠ કહેવો.

(૨) તિષ્ઠુતાનો પાઠ કહેવો.

(૩) ધરિયાવહીનો પાઠ કહેવો.

(૪) તસ્મ ઉત્તરીનો પાઠ કહેવો.

આ પછી ધરિયાવહી તથા નમોઃકાર-
મંત્રનો કાઠિસગ્ગ (કાચોત્સર્ગ) મૌનપણે સ્થિર
રહી કરવો અને તે પૂર્ણ થયે નમો અરિહં-
તાણું શબ્દ કહી પારવો.

(૫) લોગસ્સનો પાઠ કહેવો.

પછી ઉભા થઈ, આસનથી નીચા ઉતરી,
ગુરુઆદિને તિજખુતાનો પાઠ ત્રણ વાર
ભણી સવિધિ વંદન કરી સામાયિકની આજ્ઞા
માગવી.

(૬) સામાયિક આહરવાનો પાઠ કહેવો.

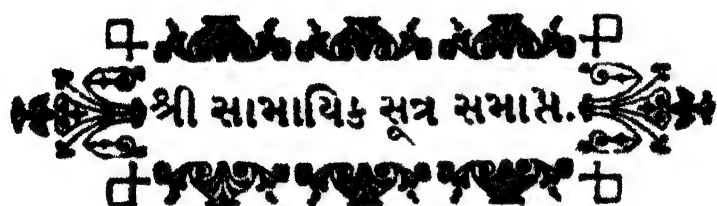
(૭) નમોઽથુણુંનો પાઠ બે વાર કહેવો.

સામાયિક અંગીકાર કરવાની વિધિ
આટલેથી પૂર્ણ થાય છે. પછી બેઠી સુધી

સામાયિક સૂત્ર. (૨૧)

ધર્મધ્યાન કરવું અથવા ધર્મનાં પુસ્તકો વાંચવાં.

(૮) એ ઘડી પૂર્ણ થયે સામાયિક પાર-
વાનો પાઠ કહેવો. બાદ નમોઽથુલું એ વખત
કહી, ત્રણવાર નમોઃકારનો પાઠ કહેવો એટલે
સામાયિકવ્રત પૂર્ણ થયું.

શ્રી
પ્રતિક્રમણ સૂત્ર.
આવશ્યક ? લો.

સામાયિક.

ઉભા થઇ, ગુરુઆદિને સવિનય વંદન કરી પહેલા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી, આદિનીએ પ્રમાણે કહેવું:—

ઈન્દ્રિયામિણુ' ભંતે, તુલ્ભેહિં અભાણુ નાય

પ્રતિ=પાણું, ક્રમણુ=ચાલવું. પાપથી પાણું ચાલવું. અતિચાર આલોવવા તે પ્રતિક્રમણુ પાંચ પ્રકારનાં છે: દેવસિ, રાયસિ, પખ્ખિય ચઉમાસિ અને સંવત્સરી.

સમાણે, દેવસિ પરિક્રમણું ઠાએમિ, દેવસી જ્ઞાન દરસણુ ચારિત્ર 'તપ'. અતિચાર ચિંતવનાર્થ કરેમિ કાઉસ્સગં.

એમ આજ્ઞા માગીને પછી ' નમે અરિહંતાણુ'થી તે ' સંવસાણુ' સુધી પાચે પદ કહેવાં; પછી ' કરેમિ ભંતે સામાઘયં ' થી તે ' જવ અપ્પાણુ વોસિરામિ ' સુધી સધળો પાઠ કહેવો. પછી નીચે પ્રમાણે કહેવું.

હચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગં, જ્ઞેમે દેવસિએા અઘચારે કએા, કાઠએા વાઠએા, માણુસિએા, ઉસ્સુત્તેા, ઉમ્મગ્ગેા, અકપ્પેા, અકરણિજ્જેા, દુજ્જાએા, દુવિચિંતિએા, અણાચારેા, અણિ-

---

* દિવસે પ્રતિક્રમણ કરતાં “ દેવસિ, જ્ઞાન, દરસણુ, ચારિત્ર ” કહેવું (તપ શબ્દ કહેવો નહિ, કારણ કે તપ આદર્શ હોય તે પુરા થયા પછી રાત્રિએ પ્રતિક્રમણ કરતાં કહેવાય.) રાત્રિએ પ્રતિક્રમણ કરતાં “ રાયસિ, જ્ઞાન, દરસણુ, ચારિત્ર, તપ ” કહેવું.

(૨૪)

પ્રતિક્રમણ સૂત્ર.

ચિંચ્યવો, અસાવગપાઉગો, નાણેતહ દંસણે,
ચરિતા ચરિતે, સુએ સામાધએ, તિન્હંશુ-
ત્તિણં, ચઉન્હં કસાયાણં, પંચન્હં મણ્ણવયાણં,
તિન્હં ગુણવયાણં, ચઉન્હં સિખાવયાણં,
બારસ્સ વિહસ્સ સાવગ ધમ્મસ્સ, જંખંડિયં,
જં વિરાહિયં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કં.

‘તસ્સ ઉત્તરી કરણેણુ’ થી તે ‘ગતવ અપ્પા-
ણુ’ વોસિરામિ’ સુધી સંખળો પાઠ કહેવો. પછી
નીચે લખેલ નવાણુ અતિચારનો કાઉસ્સગ મૈન-
પણે સ્થિર રહી કરવો, તે ન આવડે તો ચાર
લોગસ્સ અથવા બત્રીસ નમોકારનો કાઉસ્સગ કરવો.
(પછી નમો અરિહંતાણુનો પાઠ કહી તે પારવો.)

નવાણુ અતિચાર.*

જંવાર્ધદ્ધં, વચ્ચા મેલિયં, હીણ ખરં,

---

* જ્ઞાનના ૧૪, સમક્રિતના ૫, બારવ્રતના
(૧૨ x ૫) ૬૦, કર્માદાનના ૧૫, સંલેખણના
૫, કુલ ૯૯.

અન્યખરં, પચહીણં, વિણચહીણં, જોગ-
હીણં, ઘોસહીણં, સુહુદિત્તં, દુહુ પડિછિયં,
અકાલે કચ્ચો સજ્જાચ્ચો, કાલે નકચ્ચો સ-
જ્જાચ્ચો, અસજ્જાધચ્ચેસજ્જાચ્ચં, સજ્જાધચ્ચે
ન સજ્જાચ્ચં, સંકા,કંખા, વિતિગિચ્છા, પરપા-
સંડ પરસંસા, પરપાસંડ સંથવો, ખંધે, વહે,
છવિછેચ્ચે, અઈભારે, ભત્તપાણુ વોછચ્ચે;
સહસ્સા ભખખાણુ, રહસ્સા ભખખાણુ, સ-
દાર મંત ભેચ્ચે, મોસો વચ્ચેસે, કુડ લેહ કરણુ,
તેત્રાહુડે, તક્કર પ્પઉગે, વિરૂદ્ધ રજ્જઈ કમ્મે,
કુડતોલે કુડમાણુ, તપ્પડિરૂવગ વવહારે,
ઈત્તરિય પરિગ્ગાહિય ગમણુ, અપરિગ્ગાહિય
ગમણુ, અનંગ કીડા, પરવિવાહ કરણુ, કામ-
ભોગેસુ તિવ્વાભિલાસા, ખેતવથ્થુ પ્પમાણા-
ઈકમે, હિરણુ સોવન પ્પમાણાધ કમે, ધન
ધાન પ્પમાણાધ કમે, દુપદ ચઉપદ પ્પમા-
ણાધ કમે, કુવિય પ્પમાણાધ કમે, ઉદ્ધર્-

દ્વિસિ ધ્વમાણાઠ ક્રમે, અધ્વાદ્વિસિ ધ્વમાણાઠ
 ક્રમે, તિરિયદ્વિસિ ધ્વમાણાઠ ક્રમે, એતત્તુઠ્ઠી,
 સઠ અંતરધાએ, સચિત્તાહારે, સચિત્ત પઠિ-
 બદ્ધાહારે, અધ્વોલિએ સહિભજ્જણુયા,
 દુધ્વોલિએ સહિભજ્જણુયા, તુચ્છા સહિ-
 ભજ્જણુયા, ધંગાલક્રમે, વણ ક્રમે, સાડી
 ક્રમે, ભાડી ક્રમે, ફાડી ક્રમે, દંત વાણિજ્જે,
 કેસવાણિજ્જે, રસવાણિજ્જે, લજ્જવાણિજ્જે,
 વિષવાણિજ્જે, જંત પિલણુક્રમે, નિલચ્છણુ
 ક્રમે, દવગ્ગિદાવણુયા, સરહદ તડાગ પરિભો-
 ગણુયા, અસઠ જન પોસણુયા, કુંદરપે, કુકુઠએ,
 મોહરિએ, સંજુતાહિગરણે, ઉવભોગ પરિભોગ
 અમરેતે, મણુદુધ્વડિહાણે, વય દુધ્વડિહાણે,
 કાય દુધ્વડિહાણે, સામાધયસ્સ સઠ અકર-
 ણુયાએ, સામાધયસ્સ અણુવઠિયસ્સ કરણુ-
 યાએ, આણુવણુ પઠિંગે, પેસવણુ પઠિંગે,
 સદ્દાણુંવાએ, રૂવાણુંવાએ, બહિયા પોગલ

પખેવે, અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિલેહિયસેજ્યા
 સંધારએ, અપ્પમજિય દુપ્પમજિય સેજ્યા
 સંધારએ, અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિલેહિય ઉ-
 ચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ, અપ્પમજિય દુપ્પમ-
 જિય ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ. પોસહસ્સ સમ્મં
 અણુણુ પાલણુયા, સચિત્ત નિખખેવણિયા,
 સચિત્ત પેહણિયા કાલાઘ ક્કમે, પરંવએસે,
 મચ્છરિઆએ, ઇહલોગા સંસપ્પઉગે, પર-
 લોગા સંસપ્પઉગે, જીવિયા સંસપ્પઉગે,
 મરણા સંસપ્પઉગે કામલોગા સંસપ્પઉગે,
 તસ્સમિચ્છામ દુક્કડં.

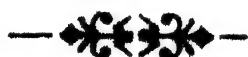
ઇતિ પ્રથમ સામાયિક આવશ્યક સમાપ્ત.

આવશ્યક ૨ જો.

ચતુર્વીસંથો (લોગસ્સ).

ઉભા થઇ ગુર્વાદિકને વંદના કરી બીજા
આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી. પછી લોગસ્સ
ઉજ્જેયગરેથી તે જાવ મમ દીસંતુ સુધી
સઘળો લોગસ્સ કહેવો.
ઇતિ બીજો ચતુર્વીસંથો આવશ્યક સમાપ્ત.

આવશ્યક ૩ જો.

વંદના (ઇચ્છામિત્વમાસમગો).*

(પૂર્વની પેઠે ત્રીજા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી.)

---

* જનને હીંચણુ ઉભાં રાખી બે હાથ મસ્તકે

ધૃચ્છામિ ખમાસમણા, વદિઉં, જવણિ-
જનએ, નિસીહિયાએ, અણ્જનણહ, મે મિ
ઉગ્ગહં, નિસીહિ, અહોકાયં, કાયસંકાસં,
ખમણિજ્જે લે કિલામે, અથ્થ કિલંતાણું,
ખહુ સુલેણુંભે, દિવસોવધક્કંતો, જત્તાલે,
જવણિ જજંચ લે, ખામેમિ, ખમાસમણા,
દિવસિયં વધક્કમં, આવસિયાએ, પડિક્કમામિ,
ખમાસમણાણું, દેવસિયાએ, આસાયણાએ,
તિત્તીસન્નયરાયે, જં કિંચિંમિચ્છાએ, મણ્ણ-
દુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ,
માણાએ, માયાએ, લોભાએ, સંવ્વકાલિયાએ,
સંવ્વ મિચ્છોવયારાએ, સંવ્વધમ્માધક્કમણાએ,
આસાયણાએ, જે મે દેવસિએ, અધ્યારો-

લગાડી આ પાઠ લણવો. અને આ પાઠ જ્યાં ક-
હેવાનો હોય ત્યાં ખેવાર કહેવો, અને તેમાં જે
જગોએ ‘ દિવસિ ’ શબ્દ આવેલો છે ત્યાં રાત્રિનું
પ્રતિક્રમણ કરતાં ‘ રાયસિ ’ શબ્દ ખોલવો.

(૩૦)   પ્રતિક્રમણ સૂત્ર.

કચ્છો, તસ્સખમાસમણો, પડિક્કમામિ, નિં-
દામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણું વોસિરામિ.

ઇતિ ત્રીજો વંદના આવશ્યક સમાપ્ત.

આવશ્યક ૪ થો.

પડિક્કમાણું (પ્રતિક્રમણ).

(ઉભા થઇ પૂર્વની પેઠે ચોથા આવશ્યકની
આજ્ઞા માગવી.)

જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર અને તપના વિષે
જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે આલોણું છું:-

---

† 'જ્ઞાન' એટલે સૂત્રજ્ઞાન; 'દર્શન' એટલે

(૧) સૂત્ર જ્ઞાન.

આગમેતિવિહિ, પત્રતે, તંજહા, સુત્તા
ગમે (૧), અધાગમે (૨), તદુભયાગમે (૩),
એવા શ્રી જ્ઞાનના વિષે અતિચાર લાગ્યા
હોય તે આલોચનું છું:—

જંવાઇદ્ધં, વચ્ચામેલિયં, હીણખરં, અ-
ચ્ચખરં, પયહીણું, વિણયહીણું, જોગહીણું,
ધાસહીણું, સુકુદિનં, દુકુપહિણિયં, અકાલે
કચ્ચેા સજ્જાચ્ચેા, કાલે નકચ્ચેા સજ્જાચ્ચેા,
અસજ્જાચ્ચેા સજ્જાચ્ચેા, સજ્જાચ્ચેા નસજ્જાચ્ચેા,
તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં.

(દેવગુરુ અને ધર્મને યથાર્થ દેખવાં તે) સમકિત;
'ચારિત્ર' એટલે બારવ્રત અને 'તપ' એટલે સંજ્ઞે-
ખણા. આ આવશ્યકમાં આ ચારના અતિચારો
આલોચવા ઉપરાંત ખીજા કેટલાક પાપ-દોષોની
આલોચણા કરવાની છે.

(૨) સમકિત.

દંસણસમકિત, પરમથ્થ સથ્થવોવા, સુ-
 દ્ધિપરમથ્થ, સેવણા વાવિ, વાવત્ત કુદંસણ
 વળ્લણા, સમત્ત સદ્દણા, એહવા સમકિ-
 તના, સમણો વાસએણું, સમત્તસ્સ પંચ અ-
 ધ્યારા, પયાલા, જાણિયંવા, નસમાયરિંવા,
 તંજહા, તે આલોપું છું:-શંકા, કંખા,
 વિતિગિચ્છા, પરપાસંડ પરસંસા, પરપાસંડ
 સથ્થવો; એ પાંચ અતિયાર માંહેનો જે કોઈ
 અતિયાર, લાગ્યો હોય તો તત્તસમિચ્છામિ
 દુક્કંડં.

(૩) ચારિત્ર ષ્ટલે વાર વ્રત.†

પહેલું વ્રત.

પહેલું અણ્ણવ્રત થુલાઓ, પાણાધવાયાઓ

† એમાંનાં પહેલાં પાંચ વ્રત સાધુનાં પાંચ

વેશમણ, ત્રસણવ, બેધંદ્રિય, તેધંદ્રિય, ચઉ-
રિંદ્રિય, પંચંદ્રિય, જાણી પ્રીછી, સંકલ્પી,
ઉદેરી, આકુટી, હણવાની બુદ્ધિએ હણવાનાં
પચ્ચખાણું જાવજાવએ, દુવિહં, તિવિહણું,

મહાવ્રતની અપેક્ષાએ અણુમાત્ર હોવાથી ‘અણુવ્રત’
કહેવાય છે અને બાર વ્રતમાં મુખ્ય હોવાથી ‘સ્થૂળ
વ્રત’ કહેવાય છે. ત્યાર પછીનાં ત્રણ વ્રત (૬-૭-૮
ખીનં વ્રતોને ગુણકર્તા હોવાથી ‘ગુણવ્રત’ કહેવા
છે અને છેલ્લાં ચાર (૯-૧૦-૧૧-૧૨) શિક્ષા૩૫
હોવાથી ‘શિક્ષાવ્રત’ કહેવાય છે.

† આ વ્રતમાં “ પીડાકારી, સઅપરાધી ”
વગેરે આગારના શબ્દો કેટલાક બોલે છે, પરંતુ
તેથી અર્થનો અનર્થ થવા સંભવ રહે છે; માટે
“ સંકલ્પી, ઉદેરી, આકુટીને હણવાની બુદ્ધિએ
હણવાનાં પચ્ચખાણું.” એમ કહેવાથી ખન્ને હેતુ
સમવાય છે.

નકરેમિ, નકારવેમિ, મણસા, વયસા, કાયસા,
એહવા પહેલા થૂલ ૧પ્રાણાતિપાત વેરમણ-
પ્રતના, પંચઅધારા, પયાલા, જાણીયંવા,
નસમાયશિયંવા, તંજહા, તે આલોવું છું:-
બંધે, વહે, છવિછએ, અધભારે. ભતપાણ-
વોછએ; એ પાંચ અતિયાર માંહેનો કોઇ
અતિયાર લાગ્યો હોય તો તરસમિચ્છામિ
દુકકડં.

બીજું પ્રત.

બીજું અણપ્રત થુલાઓ, મુસાવાયાઓ
વેરમણ, ૧કન્યાલીક, ૨ગોવાલીક, ૩ભોમા-

૧ પ્રાણ + અતિપાત = પ્રાણની ધાત.

૨ કન્યા + અલીક = કન્યા સંબંધી જૂઠું.

૩ ગો + અલીક. = ગાય સંબંધી જૂઠું.

૪ ભોમ + અલીક = જમીન સંબંધી જૂઠું.

લીક, થાપણમોસો, મોટકી કુડીસાખ, ઈત્યાદિ
મોટકું જુડું બોલવાનાં પચ્ચખાણ; જવજ-
વાએ, દુવિહું તિવિહેણું, નકરેમિ નકારવેમિ,
મણસા વયસા, કાયસા, એહવા બીજા થુલ
† મૃષાવાદવેરમણપ્રતના પચ્ચઅધિયારા જણિ-
યંવા, નસમાયરિયંવા, તંજહા, તે આલોવું
જુડું:-સહસ્સા ભખખાણે, રહસ્સાભખખાણે,
સદારમંતભેએ, માસોવએસે, કુડલેહકરણે;
એ પાંચ અતિયાર માંહેનો કોઇ અતિયાર
લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં.

ત્રીજું પ્રત.

ત્રીજું આણપ્રત થુલાએ, અદિત્રાદ-
ણાએ વેરમણ, ખાતરખણી, ગાંઠડી છાડી,
તાણુ પરકુચીએ કરી, પડી વસ્તુ ધણીયાતી

† મૃષા-જૂડું + વદ્-બોલવું.

જાણી ક્રત્યાદિ મોટકા અદત્તાદાનનાં પચ્ચ-
ખાણુ; સગાંસંબંધી, વ્યાપારસંબંધી નલ-
રમિવસ્તુ ઉપરાંત અદત્તાદાનનાં પચ્ચખાણુ;
જાવણવાએ, દુવિહું તિવિહેણું, નકરેમિ ન-
કારવેમિ, મણસા વયસા કાયસા, એહવા
ત્રીજા થુલ ‡અદત્તાદાન વેરમણુપ્રતના પચ્ચ-
અધ્યારા, જાણિયવ્વા, નસમાયરિયવ્વા, તં-
જહા, તે આલોપું છું:-તેનાહડે, તક્કરખ-
ઉંગે, વિરૂદ્ધરજાધકમ્મે, કુડતોલે કુડમાણે,
તપ્પહિરવગ વવહારે; એ પાંચ અતિચાર
માંહેનો કેઈ અતિચાર લાગ્યો હોય તો ત-
સ્સમિચ્છામિદુક્કં.

ચોથું પ્રત.

ચોથું અણુપ્રત થુલાઓ, મેહુણાઓ વેર-

---

‡ અ=નહિ, દત્ત=દીધલું, આદાન=મદણ કરવું.
નહિ આપેલું લેવું; ચોરી.

મણું, સદાર સંતોસીએ, અવસેસં મેહુણુ
વિહુંનું પચ્ચખાણુ. અને જે સ્ત્રી પુરૂષને
મુળ થકી કાયાએ સેવવાનાં પચ્ચખાણુ હોય
તેને દેવતા, મનુષ્ય, તિર્યંચ, સંખંધી મેહુ-
ણુનું પચ્ચખાણુ, જાવજીવાએ; દેવતા સંખંધી
દુવિહું, તિવિહેણું, નકરેમિ નકારવેમિ, મ-
ણુસા, વયસા, કાયસા; મનુષ્ય તિર્યંચ સં-
ખંધી એગવિહું, એગવિહેણું, નકરેમિ કા-
યસા; એવા ચોથા થુલ મેહુણુ વેરમણુવ્રતના
પંચ અધ્યારા જાણિયંવા, નસમાયરિયંવા,
તંજહા, તે આલોવું છું:—ઈતરિય પરિગ્ગ-
હિયગમણે, અપરિગ્ગહિયગમણે, અનંગ કીડા,
પરવિવાહ કરણે, કામભોગેસુ તિંવાલિલાસા:
એ પાંચ અતિચાર માંહેનો કોઈ અતિચાર
લાગ્યો હોય તો તરસમિચ્છામિદુક્કડં.

§ પુરૂષે “સદાર સંતોસીએ” કહેવું અને સ્ત્રીએ
“ સહનાર સંતોસીએ ” કહેવું.

પાંચમું વ્રત.

પાંચમું અણુવ્રત થુલાઓ, પરિજ્ઞહાઓ
 વેરમણું, ખેતવથ્થુનું યથા પરિમાણ, હિરણ
 સોવત્રનું યથા પરિમાણ, ધનધાન્યનું યથા
 પરિમાણ, દુપદ ચઉપદનું યથા પરિમાણ,
 કુવિયનું યથા પરિમાણઃ એ યથા પરિમાણ
 કીધું છે, તે ઉપરાંત પોતાનો પરિગ્રહ કરી
 રાખવાનાં પચ્ચખાણુ; જાવજીવાએ, એંગ-
 વિહું, તિવિહેણું, નકરેમિ, મણસા, વયસા,
 કાયસા, એવા પાંચમા થુલ પરિગ્રહ પરિમાણ
 વેરમણુવ્રતના, પંચ અધ્યારા જાણિયંવા,
 નસમાયરિયંવા, તંજહા, તે આલોણું કુંઃ—
 ખેતવથ્થુ રપમાણાઠક્રમે, હિરણ સોવત્ર રપ-
 માણાઠક્રમે, ધનધાનં રપમાણાઠક્રમે, દુપદ
 ચઉપદ રપમાણાઠક્રમે, કુવિય રપમાણાઠક્રમેઃ
 એ પાંચ અતિચાર માંહેનો કોઈ અતિચાર
 લાગ્યો હોય તો તત્સમિચ્છામિદુકકં.

છઠું વ્રત.

છઠું દિશિવ્રત. ઉર્ધ્વદિશિનું યથા પરિ-
માણ, અધોદિશિનું યથા પરિમાણ, તિરિય
દિશિનું યથા પરિમાણ, એ યથા પરિમાણ
કીધું છે તે ઉપરાંત સમગ્રગ્રામ કાયાએ જઇને
પાંચ આશ્રવ સેવવાનાં પચ્ચખાણ. જાવળ-
વાએ, દુવિહું, તિવિહેણું, નકરેમિ, નકારવેમિ,
મણસા, વયસા, કાયસા, એવા છઠા દિસિ-
વેરમણવ્રતના પંચઅર્ધધારા, જાણીયવા, ન-
સમાયરીયવા, તંજહા, તે આલોવું છું:-
ઉર્ધ્વદિશિપ્પમાણાઠક્રમે, અધોદિશિપ્પમાણા-
ઠક્રમે, તિરિયદિશિપ્પમાણાઠક્રમે, ખેતવુઢી, સ-
મગ્રાંતરધાએ: એ પાંચ અતિચાર માંહેના
કોઇ અતિચાર લાગ્યો હોય તો તસ્સમિ-
આમિદુક્કડં.

સાતમું વ્રત.

સાતમું વ્રત ઉવભોગ પરિભોગ વિહં,
 પચ્ચખાય માણે ઉદ્ધણીયાવિહં, દંતાણવિહં,
 ફલવિહં, અભયંગાણવિહં, ઉવદ્ધણવિહં, મં-
 જજણવિહં, વચ્ચવિહં, વીલેવણવિહં, પુષ્ક-
 વિહં, આભરણવિહં, ધુપવિહં, પેજજવિહં,
 ભજખણવિહં, ઉદનવિહં, સૂપવિહં, વિગય-
 વિહં, શાકવિહં, માહુરવિહં, જમણવિહં,
 પાણીવિહં, મુખવાસવિહં, વાહનવિહં, વા-
 હનિવિહં, સયણવિહં, સચિત્તવિહં, દંવવિહં:
 એ રદ યોલનું યથા પરિમાણ કીધું છે, તે
 ઉપરાંત ઉવભોગ પરિભોગ ભોગ નિમિત્તે ભો-
 ગવવાનાં પચ્ચખાણ, જવણવાચ્ચે, એગવિહં
 તિવિહંણું, નકરેમિ, મણસા વયસા કાયસા,
 એવા સાતમા ઉવભોગ પરિભોગ દુવિહં
 પત્રતે તંજહા, ભોયણાઉય કમ્મઉય, ભોય-

જાણિય સમણો વાસએણું, પાંચ અધ્યયારા
જાણિયવ્વા, ન સમાયરિયવ્વા તંજહા તે
આલોપું છુઃ:-સચિત્તાહારે, સચિત્ત પડિખદ્ધા-
હારે, અપ્પોલીઆ સહિ ભજ્જખણયા, દુપ્પો-
લીઆ સહિ ભજ્જખણયા, તુચ્છો સહિ ભજ્જખ-
ણયા, કુમ્મઉણું સમણો વાસએણું પત્તરસ્સ
કુમ્માદાણામ્, જાણિયવ્વા, ન સમાયરિયવ્વા,
તંજહા તે આલોપું છુઃ:-ઇંગાલકમ્મે, વણ-
કમ્મે, સાડીકમ્મે, ભાડીકમ્મે, ફેાડીકમ્મે, દંત-
વાણિજ્જે, કેસવાણિજ્જે, રસવાણિજ્જે, લ-
ખ્ખવાણિજ્જે, વિસવાણિજ્જે, જંતપિલણકમ્મે,
નિલચ્છણકમ્મે, દ્વવગ્ગિદાવણયા, સરદહતડા-
ગપરિસોસણયા, અસઘજનપોસણયા. એ
પંદર કર્માદાન માંહેનો કોઇ વ્યપાર કીધો
હોય તથા ઉપરના પાંચ અતિચાર માંહેનો
કોઇ અતિચાર લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છા-
મિદુક્કડં.

આઠમું વ્રત.

આઠમું વ્રત અનર્થ દંડનું વેરમણ, ચ-
 ઉવિહ્વે અણુઠાદંડે પત્તતે તંજહા, અવઝઝા-
 જાયરિયં, પમાયા ચરિયં, હુંસપ્પયાણું,
 પાવકમ્મોવએસં, એવા આઠમા અનર્થદંડ
 સેવવાનાં પચ્ચઆણું જવજીવાએ, દુવિહ્વં
 તિવિહ્વેણું, નકરેમિ નકારવેમિ, મણસા વયસા
 કાયસા. એવા આઠમા અણુઠા દંડ વેરમણવ્ર-
 તના પંચઅધ્યયારા, જાણિયવ્વા, નસમાયરિ-
 યવ્વા, તંજહા, તે આલોપું છું:-કંદપ્પે,
 કુકુધએ, મોહરિએ, સંજુતાહિગરણે, ઉવભોગ
 પરિભોગ અધરત્તે: એ પાંચ અતિચાર માં-
 હેનો કોઇ અતિચાર લાગ્યો હોય તો તસ્સ
 મિચ્છામિદુક્કડં.

નવમું વ્રત.

નવમું સામાયિક વ્રત, સાવજ્જં જોગનું

વેરમણું, જાવનિયમ પજ્જુવાસામિ. દુવિહું
તિવિહેણું. નકરેમિ નકારવેમિ. મણસા વયસા
કાયસા; *કરંતં નાણું જાણામિ. વયસા, કા-
યસા એહવી સદહણા પડપણાએ સામાયિકનો
અવસર આગ્યે સામાયિક કરું તેવારે કરસ-
નાએ કરી શુદ્ધ હોજો. એવા નવમા સામા-
યિક વ્રતના પાંચ અધ્યારા. જાણિયવ્યા, નસ-
માયરિયવ્યા, તંજહા તે આલોણું છું:-મણ-
દુપ્પડિહાણે, વયદુપ્પડિહાણે, કાયદુપ્પડિહાણે,
સામાધયસ્સ સમ્મઅકરણયાએ, સામાધયસ્સ
અણુવઠિયસ્સ કરણયાએ; એ પાંચ અતિચાર
માંહેનો કોઈ અતિચાર લાગ્યો હોય તો ત-
સ્સમિચ્છામિદુક્કડં.

---

*કરંતં નાણું જાણામિ, વયસા, કાયસા. એ
છ કોટીવાળા બોલતા નથી. નવમા-દસમા અને
અગ્રારમા વ્રતમાં આ પ્રમાણે જાણવું.

દસમું વ્રત.

દસમું દિસાવગાસિકવ્રત, દિનપ્રત્યે પ્રભાત થકી પ્રારભીને પૂર્વાદિક છદિશે જેટલી ભૂમિકા મોકલી રાખી છે તે ઉપરાંત સમગ્રચાએ કાયાએ જમને પાંચ આશ્રવ સેવવાનાં પચ્ચખાણુ; જાવઅહોરત્તં, દુવિહં તિવિહોણું, નકરેમિ, નકારવેમિ, મણુસા વયસા કાયસા, કરંતં નાણું જાણામિ વયસા, કાયસા, જેટલી ભૂમિકા મોકલી રાખી છે તે માંહી દ્રવ્યાદિકની મર્યાદા કીધી છે તે ઉપરાંત ઉવભોગ પરિભોગ ભોગનિમિત્તે ભોગવવાનાં પચ્ચખાણુ; જાવઅહોરત્તં, એગવિહં તિવિહોણું નકરેમિ મણુસા વયસા કાયસા એવા દસમા દિસાવગા સીક વ્રતના પંચ અધ્યારા, જાણિયંવા, ન સમાયરિયંવા, તંજહા, તે આલોવું છું:- આણવણુપઉગે, પેસવણુપઉગે, સદાણુવાએ, રવાણુવાએ, બહિયાયોગ્ગલપખેવે; એ પાંચ

અતિચાર માંહેનો કોઈ અતિચાર લાગ્યો હોય
તો તસ્સમિન્ઘામિદુઃકૃડં.

અચારમું વ્રત.

અચારમું પોષધવ્રત, અસણું પાણું ખાધમં
સાધમંતું પચ્યખાણું, અબ્રહ્મનું પચ્યખાણું,
મણિસોવનનું પચ્યખાણું, માલાવત્રગવીલેવ-
ણનું પચ્યખાણું, સથ્યમુસલાદિક સાવજજંગે-
ગનું પચ્યખાણું; જીવઅહોરત્તં પન્નજીવાસામિ,
દુવિહં તિવિહેણું, નકરેમિ નકારવેમિ, મણસા
વયસા કયસા; કરંતં નાણું જાણામિ વાયસા
કાયસા. એવી સદહણા પડપણાએ પોસાનો
અવસર આવ્યો પોસો કરૂં તેવારે ફરસનાએ
કરી શુદ્ધ હોજો. એવા અચારમા પડિપુણ
પોષધવ્રતના પચ્યઅધ્યારા, જાણિયંવા, નસ-
માયરિયંવા, તંજહા, તે આલોવુંધું:—અપ્પ-
હિલેહિય દુપ્પહિલેહિય સેજજસંચારએ, અપ્પ-

મનિજય દુષ્પમનિજય સેજ સંધારએ, અ-
પ્પડિલેહિય દુષ્પડિલેહિય ઉચ્ચાર પાસવ-
ણુભુમિ, અપ્પમનિજય દુષ્પમનિજય ઉચ્ચાર
પાસવણુભુમિ, પાસહસ્સ સમંઅણુણુ પાલ-
ણુયા; એ પાંચ અતિચાર માંહેનો કોઇ અ-
તિચાર લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુઃકં.

બારમું વ્રત.

બારમું અતિથિસંવિભાગવ્રત, સમણે
નિગ્ગથે, કાસુએસણિજ્જેણું, અસણું, પાણું,
ખાધમં, સાધમં, વથ્થ, પડિગ્ગહં, કંબલ,
પાપપુછણેણું, પાઠીઆર, પીઠ, ફલગ, સે-
જ્જ સંધારએણું, ઉસહ ભેસજ્જેણું, પડિ-
લાભેમાણે વિહરામી, એહવી સદ્દહણા પ-
રપણાએ સાધ સાધવિની જોગવાઇ મળે તે
વારે ફરસનાએ કરી શુદ્ધ હોજો. એહવા
બારમા અતિથિ સંવિભાગવ્રતના પંચ અ-

ધ્યાના, જાણીયવ્યા, નસમાયરિયવ્યા, તં-
જહા, તે આલોપું છું:—સચિત્તનિષ્ઠમેવણિ
યા, સચિત્તપેહણિયા, કાલાધક્ષમે, પરોવએસે,
મચ્છરિયાએ; એ પાંચ અતિયાર માંહેનો
કોઈ અતિયાર લાગ્યો હોય તો તસ્સમિ-
ચ્છામિદુક્કડં.

— ❀ ❀ ❀ —

(૪) સંલેખા તપ.❀

અપછિમમારણુતિય સંલેહણા, પોપધશા-

*રાત્રિ પ્રતિક્રમણમાં તપના બાર ભેદ કહેવાના
તે આ પ્રમાણે:—૧ અણુસણ, ૨ જિજ્ઞાસરી, ૩
પ્રતિ સંલેપ, ૪ રસ પરિત્યાગ, ૫ કાયકલેશ, ૬
ઈદ્રિ પ્રતિ સંલિનના, ૭ પ્રાયશ્ચિત, ૮ વિનય, ૯
વૈયાવચ્ચ, ૧૦ સત્તાય, ૧૧ ધ્યાન, ૧૨ કાજીરસઅં;
આ બાર પ્રકારના તપ (પહેલા છ બાહ્ય અને
પાછલા છ અંશ્યતર) ના ભેદને વિષે કાઈ દોષ
લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં.

લા પુંજને, ઉચ્ચાર પાસવણ ભુમિકા પડિ-
 લેહિને, ગમણાગમણે પડિક્રમિને, દર્ભાદિક
 સંથારો સંથરીને, દર્ભાદિક સંથારો દુરહિને,
 પૂર્વ તથા ઉત્તરદિસિ પદ્યંકાદિક આશને
 બેશીને, કરચલ સંપગાહીયં, સિરસાવત્તયં;
 મથ્યએ અંજલિકદ્, એવંવયાસી, નમોથ્યુ-
 લું, અરિહંતાણું, ભગવંતાણું, જાવસંપ-
 તાણું, એમ અનંતા સિદ્ધને નમસ્કાર કરીને,
 વર્તમાન પોતાના ધર્માર્થને નમસ્કાર કરી
 ને, પૂર્વે જે વ્રત આદર્યો છે તે આલોઈ પડિ-
 ક્રમિ નિંદી નિસદ્ધ થઈને, સંવં પાણાઈવાયં
 પચ્યખામિ, સંવં મુસાવાયં પચ્યખામિ,
 સંવં અદિત્રાદાણાં પચ્યખામિ, સંવં મેહુણું
 પચ્યખામિ, સંવં પરિગાહું પચ્યખામિ, સ-
 વંકોહું પચ્યખામિ, જાવ મિથ્યાદંસણુસદ્ધં
 અકરણિજજંજોગં પચ્યખામિ, જાવજીવાએ,
 તિવિહું તિવિહુણું, નકરેમિ નકારવેમિ, કરંતં

નાણું જાણામિ, મણુસા વચસા કાયસા, એમ
અઠાર પાપસ્થાનક પચ્ચખીને, સંવં અ-
સણું પાણું ખાઈમં સાઈમં ચઉવિહું પિ-
આહારં પચ્ચખામિ, જવ જવાએ એમ
ચાર આહાર પચ્ચખીને, જપિયં, ઇમંસ-
રીરં, ઈઈં, કંતં, પિયં, મહુત્તં, મણામં,
ધિજં, વિસાસિયં, સમયં, આણુંમયં, ખહુ-
મયં, ભંડકરંડગસમાણું, રચણકરંડગભુયં,
માણુંસીયં, માણુંઉન્હં, માણુંખુહા, માણું-
પીવાસા, માણુંખાલા, માણુંચારા, માણું-
દંસા, માણુંમસગા, માણુંવાઘયં, પિતિયં,
સંભિમં, સન્નિવાઘયં, વિવિહારોગાયંકા,
પરીસહોવસગા, ફાસા દુસંતી, તિક્કડુએયં
પિયણું, ચરિમેહિં, ઉસ્સાસનિસાસેહિ, વો
સિરામિ, તિક્કડુ. એમ શરીર વોસિરાવીને,
કાલંઅણુવ કંખમાણુ, વિહરંતિ, એવી સ-
દહણા પડપણાએ આણુસણુનો અવસર આ-
વ્યે આણુસણું કરં તેવારે ફરસનાએ કરી શુદ્ધ

હોજ્યો. એવા અપહિમમારણતિય, સંલેહ-
ણા, કુસણા, આરાહણાના પંચ અધ્યારા
જાણિયવ્યા, નસમાયરિયવ્યા, તંજહા, તે
આલોષુ ધુઃ—ઇહલોગાસંસપ્પઙ્ગે, પરલો-
ગાસંસપ્પઙ્ગે, જીવિયાસંસપ્પઙ્ગે, મરણા-
સંસપ્પઙ્ગે, કામભોગાસંસપ્પઙ્ગેઃ એ પાંચ
અતિયાર માંહેનો કોઇ અતિયાર લાગ્યો
હોય તો તસ્સમિન્ધામિદુક્કડં.

એમ સમકિત પુર્વક આરવ્રત સંલેખણા
સહિત એને વિષે કોઇ અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ,
અતિયાર, અણાચાર, જાણતાં અજાણતાં,
મન-વચન અને કાયાએ કરી સેવ્યા હોય,
સેવરાવ્યા હોય, સેવતા પ્રત્યે અનુમોદા હોય
તો અનંત સિદ્ધ કેવળીની સામે તસ્સમિ-
ન્ધામિદુક્કડં.

ધૃતિ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપના
અતિયારોની આલોચના સમાપ્ત.

(૫) વિવિધ પાપ-દોષોની ચાલોચના અને નામાપના.*

— ❀ ❀ ❀ —

અદાર પાપસ્થાનક.

૧ પ્રાણાતિપાત, ૨ મૃયાવાદ, ૩ અદત્તા-
દાન, ૪ મૈથુન, ૫ પરિગ્રહ, ૬ ક્રોધ, ૭
માન, ૮ માયા, ૯ લોભ, ૧૦ રાગ, ૧૧ દ્વેષ,
૧૨ કલહ, ૧૩ અભ્યાખ્યાન, ૧૪ પૈશુન્ય,
૧૫ પરપરિવાદ, ૧૬ રકઅરક, ૧૭ માયામોસો,
૧૮ મિથ્યાદંસણસદ્ધ : એ અદાર પાપસ્થાનક
સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય, સેવતાં પ્રત્યે
અનુષોધાં હોય તેા અનંત સિદ્ધ કેવળીની
સાખેતસ્સમિચ્છામિદુક્કડ.

* દરિયાપરી ગચ્છમાં માત્ર અદાર પાપસ્થાનક
કહી પછી ખામણાના બદલે વંદણા કહેવાનો રી-
વાજ છે. મિથ્યાત્વ, સમૂચ્છિમ, મંગલિક અને
અમણસૂત્રના પાઠ કહેતા નથી.

પચીસ પ્રકારનાં મિથ્યાત્વ.

૧ અભિગ્રહિક મિથ્યાત્વ, ૨ અનાભિગ્રહિક મિથ્યાત્વ, ૩ અભિનિવેસીક મિથ્યાત્વ, ૪ શંસયિક મિથ્યાત્વ, ૫ આણાભોગ મિથ્યાત્વ, ૬ લોકીક મિથ્યાત્વ, ૭ લોકોત્તર મિથ્યાત્વ, ૮ કુપ્રાવચન મિથ્યાત્વ, ૯ જિનમાર્ગીથી આશ્ચ્યં પ્રરૂપે તે મિથ્યાત્વ, ૧૦ જિનમાર્ગીથી અધિક પ્રરૂપે તે મિથ્યાત્વ, ૧૧ જિનમાર્ગીથી વિપરિત પ્રરૂપે તે મિથ્યાત્વ, ૧૨ ધર્મને અધર્મ કહે તે મિથ્યાત્વ, ૧૩ અધર્મને ધર્મ કહે તે મિથ્યાત્વ, ૧૪ જીવને અજીવ કહે તે મિથ્યાત્વ, ૧૫ અજીવને જીવ કહે તે મિથ્યાત્વ, ૧૬ જિનમાર્ગને અન્યમાર્ગ કહે તે મિથ્યાત્વ, ૧૭ અન્યમાર્ગને જિનમાર્ગ કહે તે મિથ્યાત્વ, ૧૮ સાધુને કુસાધુ કહે તે મિથ્યાત્વ, ૧૯ કુસાધુને સાધુ કહે તે મિથ્યાત્વ, ૨૦ આઠ કર્મથી મુકાણા તેને કહે જે નથી મુકાણા

તે મિથ્યાત્વ, ૨૧ વ્યાઠ કર્મથી નથી મુકાણા
તેને કહે જે મુકાણા તે મિથ્યાત્વ, ૨૨ અવિ-
નય મિથ્યાત્વ, ૨૩ અક્રિયા મિથ્યાત્વ, ૨૪
અજ્ઞાન મિથ્યાત્વ, ૨૫ આશાતના મિથ્યાત્વ.
અં પચીસ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ સંખ્યું હોય,
સેવરાંખ્યું હોય, સેવનાં પ્રત્યં અનુભોતું હોય
તો અનંત સિદ્ધ કેવળીની સાથે તત્સમિ-
શ્ચામિદુક્કહં.

ચૌદ પ્રકારના સમૂચ્છિંમ જીવ.

૧ ઉચ્ચારેસુવા, ૨ પાસવણેસુવા, ૩
મેળેસુવા, ૪ સંઘાણેસુવા, ૫ વંતેસુવા, ૬
પીત્તેસુવા, ૭ પુચ્ચેસુવા, ૮ સોણીએસુવા, ૯
મુકકેસુવા, ૧૦ મુકપોગળપરીસાડીએસુવા, ૧૧
વીગયજીવકલેવરેસુવા, ૧૨ ઇત્થિપુરીસસંજે-
સુવા, ૧૩ નગરની ધમણેસુવા, ૧૪ સંવેસુ-
ચેવ અસુઘઠાણેસુવાઃ અં ચૌદ પ્રકારના સમુ-

(૫૪)

પ્રતિક્રમણ સુત્ર.

ચિહ્નમ સંખ્યધી પાપ લાગ્યું હોય તો તત્સ
મિચ્છામિદુક્કડં.

ત્યાર પછી નમો અરિહંતાણુંથી જીવસંવસાદણું
સુધીનો પાઠ કહેવો, અને પછી કરેમિ મંત્રે સામા-
ન્યથી જીવઅપ્પાણું વોસિરામિ સુધીનો પાઠ કહેવો.

ચાર મંગલિક.

આ પાઠ જમાણું હોયણ ઉભું રાખી ડાણું હી
ચણ ધરતીએ થાપી બે હાથ બેડી પગે લાચી કહેવો.

ચત્તારિ મંગલં, અરિહંતા મંગલં, સિદ્ધા
મંગલં, સાહુ મંગલં, કેવળી પત્રતો ધર્મો
મંગલં, ચત્તારિલોગુત્તમા, અરિહંતાલોગુત્તમા.
સિદ્ધાલોગુત્તમા, સાહુલોગુત્તમા, કેવળીપ-
ત્રતો ધર્મોલોગુત્તમા, ચત્તારિ શરણું પંચ-
જ્ઞમિ, અરિહંતા શરણું પંચજ્ઞમિ, સિદ્ધા
શરણું પંચજ્ઞમિ, સાહુશરણું પંચજ્ઞમિ,
કેવળી પત્રતો ધર્મો શરણું પંચજ્ઞમિ.
અ ચાર (મંગલિક, ઉત્તમ) શરણું કરે જેહ,

ભવસાગરમાં ન જુડે તેહ; સકળ કર્મનો
આણે અંત, માક્ષતણાં સુખ લહે અનંત.
ભાવ ધરીને જેહ ગુણ ગાય, તેહ જીવ તરિને
મુગતે જાય; સંસાર માંહી શરણાં ચાર,
અવર શરણું નહિ કોય. જે નરનારી શરણ
ચાર આદરે, તેને અક્ષય અવિચળ પદ હોય.
અંગુઠે અમૃત વસે, લખિય તણે ભંડાર; ગુરૂ
ગૌતમને સમરીએ તો, મનવાંછિત ફળ દાતાર.

પછી “ ઇચ્છામિ પડિકમીઠું, જેમે દેવસિયો,
અધ્યારો કઓ ” થી જીવ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં
સુધીનો પાઠ કહેવો.

પછી “ ઇચ્છામિ પડિકમિઉ ધરિયાવહિઆએ ”
થી જીવ તસ્સ મિચ્છામી દુક્કડં સુધીનો પાઠ કહેવો.

સમણસૂત્ર (શ્રીમણસૂત્ર.)

આ પાંચ સમણસૂત્ર સાધુ મુનિરાજને

વિશેષે કરીને આલોચવાનાં છે, પડિમાધારી શ્રાવકને દેશથી અને પોષધાદિક વ્રત કરનારને પણ આલોચવાં જોઈએ. બીજાઓને ભાવનારૂપ છે તેથી અંત્ર લખ્યાં છે. કેટલાક તેનો ઉપયોગ કરે છે અને કેટલાક નથી કરતા માટે ગુરૂ આમન્યાય મુજબ કરવું.

ઉભા થઈ વંદના કરી સમણસૂત્રની આજ્ઞા માગવી.

સમણસૂત્ર પહેલું.

ધન્ધામિ પડિક્કમિઝિં, પગામસિજ્જતએ, નિગામસિજ્જતએ, સંધારાઉવટ્ટણાએ, પરિયટ્ટણાએ, આઉંટ્ટણાએ, પસારણાએ, છપ્પધસંઘટ્ટણાએ, કુધએ, કક્કરાધએ, છીએ, જંભાધએ, આમોસં, સસરખામોસે, આઉલ માઉલાએ, સુવણ્ણવત્તીયાએ, ધૃથિ વિપરિયાસિયાએ, દિઠ્ઠિવિપરિયાસિયાએ, મણ્ણવિપરિયાસિયાએ, પાણ્ણભોયણ્ણવિપરિયાસિયાએ, જંભેદ્ધવસિઓ, અધ્યારો કચ્છો, તસ્સમિન્ધામીદુક્કડં.

સમણસૂત્ર ળીનું.

પડિક્રમામિ, ગાયરગયરિયાએ, લિખ્યા-
યરિયાએ, ઉઘાડકવાડ ઉઘાડણાએ, સાણા-
વછાદારા, સઘંદૃણાએ, મંડિપાહુડિયાએ,
બલિપાહુડિયાએ, ઠવણાપાહુડિયાએ, સંક્રિએ,
સહસ્સાગારે, અણેસણાએ, પાણેસણાએ,
આણભોયણાએ, પાણભોયણાએ, ળીયભો-
યણાએ, હરિયભોયણાએ, પછાક્રમિયાએ,
પુરેક્રમિયાએ, અદિઠહડાએ, દગ્ગસંસઠહડાએ,
રયસંસઠહડાએ, પારિસાડણિયાએ, પારિઠા-
વણિયાએ, ડિહાસણલિખ્યાએ, જંડિગ-
મેણું, ઉપાયણેસણાએ, અપડિસુદ્ધં, પડિગા-
હિયં, પરિભુતંવા જંનપરિઠવિયં, તસ્સમિ-
અઘામિદુક્કડં.

સમણસૂત્ર ત્રીનું.

પડિક્રમામિ, ચાળીકાલં સઝ્ઞાયસ્સ અક-
રણાએ, ઉભયકાલં ભંડાવગરણસ્સ, અપ-

હિ લેહણુયાએ, દુપહિ લેહણુયાએ, અપ્પમ-
જજણુયાએ, દુપ્પમજજણુયાએ, અપ્પકમે, વપ્પકમે,
અપ્પયારે, અણાયારે, જોમેદેવસિઆ, અપ્પ-
યારે કઆ, તસ્સમિઆમીદુક્કડં.

સમણસૂત્ર યોથું.

પહિક્રમામિ એગવિહે, અસંજમે; પહિ-
ક્રમામિ દાહિંખંધણેહિં, રાગખંધણેણું, દા-
પખંધણેણું; પહિક્રમામિ તિહિંદંડેહિં, મણ-
દંડેણું, વયદંડેણું, કાયદંડેણું; પહિક્રમામિ
તિહિંગુત્તિહિં, મણુગુત્તિએ, વયગુત્તિએ, કાય-
ગુત્તિએ; પહિક્રમામિ તિહિંસદ્દેહિં, માયા-
સદ્દેહેણું, નિયાણુસદ્દેહેણું, મિછાદંસણુસદ્દેહેણું;
પહિક્રમામિ તિહિંગારવેહિં, ધઠ્ઠિગારવેણું,
રસગારવેણું, સાયાગારવેણું; પહિક્રમામિ
તિહિંવિરાહણુયાએ, નાણુવિરાહણુયાએ, દંસ
ણુવિરાહણુયાએ, ચરિત્તવિરાહણુયાએ; પહિ-
ક્રમામિ અઉહિંકસાએહિં, કોહુકસાએણું;

માણકસાએણું, માયાકસાએણું, લોભકસા-
એણું; પડિક્રમામિ ચતિહિંસત્રાહિં, આહાર
સત્રાએ, ભયસત્રાએ, મેહુણસત્રાએ, પરિ-
ગહસત્રાએ; પડિક્રમામિ ચતિહિવિકહાહિં,
મથિકહાએ, ભત્તકહાએ, દેસકહાએ, રાયક-
હાએ; પડિક્રમામિ ચતિહિઝાણેહિં, અંદેણું
ઝાણેણું, રૂદેણુંઝાણેણું, ધમ્મેણુંઝાણેણું, સુક્કે-
ણુંઝાણેણું; પડિક્રમામિ પંચહિંકિરિયાહિં,
કાઠયાએ, અહિગરણિયાએ, પાઉસિયાએ,
પારિતાવણીયાએ, પાણાઠવાચકિરિયાએ; પ-
ડિક્રમામિ પંચહિંકામ ગુણેહિં, સદેણું,
રૂવેણું, ગંધેણું, રસેણું, કાસેણું; પડિક્રમા-
મિપંચહિં મહુવ્વએહિં, સંવાએ પાણાઠ-
વાયાએવેરમણું, સંવાએ મુસાવાયાએવે-
રમણું, સંવાએ અદિત્રાદાણાએવેરમણું,
સંવાએ મેહુણાએવેરમણું, સંવાએ પ-
રિગહાએવેરમણું; પડિક્રમામિ પંચહિંસ-

મિએહિં, ધરિયાસમિએ, ભાસાસમિએ, એ-
 સણાસમિએ, આયાણભંડમત્તનિખખેવણાસ-
 મિએ, ઉચ્ચાર પાસવણ ખેલજદ્વસંઘાણ
 પારઠાવણિયાસમિએ; પડિક્કમામિ છહિંજ-
 વનિકાએહિં, પુઠવિકાએણું, આડિકાએણું,
 તેડિકાએણું, વાડિકાએણું, વણસ્સકાએણું,
 તસ્સકાએણું; પડિક્કમામિ છહિંલેસાહિં,
 કિન્હલેસાએ, નિલલેસાએ, કાઉલેસાએ,
 તેઉલેસાએ, પમ્હલેસાએ, સુકલેસાએ; પ-
 ડિક્કમામિ સતહિંભયઠાણેહિં, અઠહિંભય-
 ઠાણેહિં; નવહિંખંભચેરગુત્તિહિં; દસવિહેસ
 મણુધમ્મે; ઈક્કારસહિં ઉવાસગપડિમાહિં;
 બારસહિં ભિખ્ખુપડિમાહિં; તેરસહિંકિરિ-
 યાઠાણેહિં; ચઉદસહિં ભૂયગાએહિં; પત્તર-
 સસહિં પરમાહમ્મિએહિં; સંસાલસહિં ગાહા-
 સંસાલસએહિં; સત્તરસ્સવિહે અસંજએહિં; અ-
 ઠારસ્સવિહે અખંભેહિં; એગુણુવિસાએ ના-

યજ્ઞયણેહિં; વિસાએ અસમાહિઠાણેહિં; એ-
ગવિસાએ સખલેહિં; બાવિસાએ પરિસહેહિં;
તેવિસાએ સુયગડઝઝયણેહિં; ચઉવીસાએ દે-
વહિં; પંચવીસાએ ભાવણાહિં; છવીસાએ
દસાકપ્પવવહારણું ઉદસણકાલેણું; સત્તાવી-
સાએ અણગારગુણેહિં; અઠાવીસાએ આ-
ચારપ્પ કર્પેહિં; એગુણત્તીસાએ પાવસુચ-
પ્પસંગેહિં; તીસાએ માહામોદણ્ણીઠાણેહિં;
એગતિસાએ સિદ્ધાધગુણેહિં; અત્તીસાએ જો-
ગસંગહેહિં; તેતિસાએ આસાયણાએ; અ-
રિહંતાણું આસાયણાએ, સિદ્ધાણું આસાય-
ણાએ, આચરિયાણું આસાયણાએ, ઉવઝ્ઞા-
યાણું આસાયણાએ, સાહુણું આસાયણાએ,
સાહુણ્ણીણું આસાયણાએ, સાવયાણું આસા-
યણાએ, સાવિયાણું આસાયણાએ, દેવાણું
આસાયણાએ, દેવીણું આસાયણાએ, ઇહ-
લોગસ્સ આસાયણાએ, પરલોગસ્સ આસા-

યણાએ, કેવળીણં આસાયણાએ, કેવલીપ-
 ત્તસ્સ ધમસ્સ આસાયણાએ, સદેવમણ્ઠયા
 સૂરસ્સ લોગસ્સ આસાયણાએ, સંવપાણુ
 ભૂય જીવ સતાણું કાલસ્સ આસાયણાએ,
 સુયસ્સ આસાયણાએ, સુયદેવયાએ આસા-
 યણાએ વાયણારિયસ્સ આસાયણાએ, જં.
 વામ્હં, વચ્ચામેલીયં, હીણખરં, અચ્ચખરં,
 પયહીણું, વિણુયહીણું, જોગહીણું, ઘાસહીણું,
 સુહુદિત્તં, દુહુપડિધિયં, અકાલેકુએ સઝઝાએ,
 કાલેનકુએ સઝઝાએ, અસઝઝામએ સઝઝા-
 ધયં, સઝઝામએ નસઝઝાધયં, તસ્સમિચ્છામિ
 દુકકં.

સમણસૂત્ર પાંચમું.

નમો ચઉવીસાએ તિથ્થયણાં, ઉસલાઠ
 મહાવીર પજ્જવસણાણું, ધણુમેવનિગ્ગંથં
 પાવયણું, સચ્ચં આણતરં, કેવળીયં પડિ-

પુત્રં, નેયાડીયં, સસુદ્ધં, સદ્વૃક્ષતણં, સિદ્ધિ-
 મગ્ગં, મુક્તિમગ્ગં, નિજ્જણુમગ્ગં, નિવ્વાણ-
 મગ્ગં, અવિતહમવિસંધિં, સંવદુખખપ્પહિ-
 લુમગ્ગં, ઇથિદિયાણવા સિઝઝંતિ, યુઝઝંતિ,
 મુચ્ચંતિ, પરિનિવ્વાયંતિ, સંવદુખખણુમંતં
 કરંતિ, તંધમ્મંસદહામિ, પત્તિયામિ, રોયામિ,
 કાસંમિ, પાલેમિ, અણુપાલેમિ, તંધમ્મંસદ-
 હંતો, પતિયંતો, રોયંતો, કાસંતો, પાલંતો,
 અણુપાલંતો, તસ્સધમ્મસ્સ કેવળીપત્તતસ્સ,
 અભ્ભુદિઓમિ, આરાહણાએ, વિરઓમિ,
 વિરાહણાએ, અસંજમં, પરિયાણામિ, સં-
 જમંઉવસંપજામિ, અખંભંપરિયાણામિ, ખં-
 ભંઉવસંપજામિ, અકપ્પંપરિયાણામિ, ક-
 પ્પંઉવસંપજામિ, અત્તાણું પરિયાણામિ,
 નાણુંઉવસંપજામિ, અકિરિયં પરિયાણામિ,
 કિરિયં ઉવસંપજામિ મિછત્તં પરિયાણામિ,
 સમ્મતંઉવસંપજામિ, અપ્પેહિં પરિયાણામિ,

યોહિંડિવસંપન્નમિ, અમગ્ગં પરિયાણામિ,
 મગ્ગંડિવસંપન્નમિ, જંસંભરામિ, જંચન
 સંભરામિ, જંપડિક્કમામિ, જંચન પડિક્ક-
 મામિ, તસ્સસંવસ્સ દેવસિયસ અધ્યારસ્સ
 પડિક્કમામિ, સમણોહં સંજયવિરય પડિહય
 પચ્ચખખાય, પાવકમ્મે અનિયાણો, દિઠિસં-
 પન્નો, માયામેસં, વિવળજ્ઞો, અદ્ધાધજે-
 સુદ્ધિવસમુદ્દેસુ, પત્તરસ્સકમ્મભૂમિસુ, જાવંતિ-
 કેધ સાહુ, રયહુરણુગુછગ્ગપડિગ્ગહધારા, પંચ
 મહુવ્વયધારા, અઠારસ્સ સહસ્સસીલંગરથધા-
 રા, અખખયઆયારચરિતા, તે સંવે સિરસા
 મણસા, મથ્થએણવંદામિ. ॥ ૫ ॥

॥ સમણસૂત્ર સમાપ્ત. ॥

* ખામણાં (ક્ષમાપના).

ઉભા થઈ વિનયસહિત ખામણાંની આ-
જ્ઞા માગવી.

પહેલાં ખામણાં.

નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો

* ક્ષમાપના ઉપરથી ‘ખામણાં’ નામ આ-
પેલું છે, કટલાક તેને ‘વંદણાઓ’ પણ કહે છે.
પરંતુ આ ચોથા આવશ્યકની યોજના પપ-દો-
ષોની ક્ષમાપના માટે કરવામાં આવેલી હોવાથી
‘ખામણાં’ નામ યોગ્ય જણાય છે. ખામણાં-
વંદણાઓ દરેક ગરુડમાં જૂદી જૂદી રીતે બો-
લાય છે. આ ખામણાં કચ્છ-દેશત્રપુર નિવાસી
શા. ઉમરશી કાનજીએ લખી મોકલેલાં તે તેમની
ઠગ્ગા અનુસાર શુદ્ધ કરીને લખ્યાં છે.

આયરિયાણું, નમો ઉવજ્જાયાણું, નમો
લોચ્ચે સંવસાહુણું:

નમો કહેતાં નમસ્કાર કરું છું, અરિહં-
તાણું કહેતાં અરિહંત દેવજી મહારાજને
તે અરિહંતદેવજી મહારાજ જઘન્યપદે વીસ
છે, તેમનાં નામ કહું છું:-૧ શ્રી સીમંધર
સ્વામી, ૨ શ્રી જુગમંધરસ્વામી, ૩ શ્રી
ખાહુસ્વામી, ૪ શ્રી સુખાહુસ્વામી, ૫ શ્રી
સુજાતસ્વામી, ૬ શ્રી સ્વયંપ્રભસ્વામી, ૭
શ્રી રૂપભાનનસ્વામી, ૮ શ્રી અનંતવીર્ય
સ્વામી, ૯ શ્રી સુરપ્રભસ્વામી, ૧૦ શ્રી વિ-
શાળપ્રભસ્વામી, ૧૧ શ્રી વજ્રધરસ્વામી, ૧૨
શ્રી ચંદ્રાનનસ્વામી, ૧૩ શ્રી ચંદ્રખાહુસ્વામી,
૧૪ શ્રી ભુજંગદેવસ્વામી, ૧૫ શ્રી ઇન્દ્ર
સ્વામી, ૧૬ શ્રી નેમપ્રભસ્વામી, ૧૭ શ્રી
વિરસેનસ્વામી, ૧૮ શ્રી મહાભદ્રસ્વામી, ૧૯
શ્રી દેવજસસ્વામી, ૨૦ શ્રી અજિતવીર્યસ્વામી.

તે દેવાધિદેવજી મહારાજ કેવા છે ? કંચન-
વરણી કાયા છે, પાંચસેં ધનુષની ઉત્કૃષ્ટી
અવગાહના છે, ચારાસીલાખ પૂર્વનું ઉત્કૃષ્ટ
આયુષ્ય છે, વજ્રઋષભનારાય સંઘયણ છે,
સમચારસ સંઠાણ છે, એકહજાર આઠ ઉત્તમ
લક્ષણના ધરણહાર છે, ઉપત્રનાણું દંસણધરા,
અરહાજિણ કેવળી, સર્વ દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ
અને ભાવ જાણે દેખે છે, એવા જઘન્ય તી-
ર્થીકર વીશ છે, વિહરમાન ઉત્કૃષ્ટા હોય તો
અંકસાને સીતેર; તે તીર્થીકર દેવજી મહારાજ
કેવા છે ? ચોસઠ ઇંદ્રના પૂજનીય છે, વંદ-
નીય છે, અર્ચનીય છે, સ્મરણીય છે, ત્રણ
લોકના નાથ છે, સકલ લોકના સ્વામી છે,
“ માહણો-માહણો ” શબ્દના પ્રકાશણહાર
છે, ખ્યાર ગુણે કરી સહિત છે, અનંત

---

*૮ પ્રતિહાર્ય અને ૪ અતિશય એ ખ્યાર ગુણ.

જ્ઞાન છે, અનંતું દર્શન છે, અનંતું ચારિત્ર છે, અનંતો તપ છે, અનંતું બલ, વીર્ય, પુરૂષકાર, પરાક્રમ, શક્તિના ધરણહાર છે, અશોકવૃક્ષ છાયા કરે, સ્ફટિક રત્નમય સિંહાસન શોભે, શ્વેત ચામર વીંઝાય, ધર્મ ધ્વજ, ધર્મ ચક્ર, પાય પીઠ, દેવ દુદુંભી અને ત્રણ છત્રે કરી બીરાજમાન, ચાત્રીસ અતિશયે કરી સહિત, પાંત્રીશ પ્રકારની સત્યવાણ્ણના બોલણહાર—એવા શ્રી અરિહંત દેવજી મહારાજ હમણાં શ્રી પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિષે બીરાજે છે. જઘન્ય બે કેડ કેવળી, ઉત્કૃષ્ટા નવ કેડ કેવળી,

અશોકવૃક્ષ, અચિત્ત પુણ્ય સમૂહ, દેવધ્વનિ, ચામરયુગલ, ઉત્તમ આસન, ભામંડળ, દુદુંભિ, ત્રણ છત્ર, એ આઠ પ્રાતિદાય અને અપાયાપગમ (ઉપદ્રવનો નાશ), જ્ઞાન પૂજા અને વચન, એ ચાર અતિશય.

તે સ્વામિનાથ ચાર ઘન ઘાતિયાં કુર્મી ખ-
પાવી અનંતુ કેવળજ્ઞાન, કેવળદર્શન પામ્યા
છે, બાકીનાં વેદનીય, આયુષ્ય, નામ અને
ગાત્ર. એ ચાર બળી દારડી સમાન રહ્યાં છે,
તે આયુષ્યને અંત્યે ખપાવી મોક્ષ જવાના
કામી થકા વિચરે છે. એવા શ્રી અરિહંત-
દેવજી મહારાજ ! તમારા ગુણ તો અનંતા
છે. કલ્યામાં ન આવે, ઉપમા દીધામાં ન
આવે, તમારા સંબંધી, તમારા માર્ગ સં-
બંધી, તમારા જ્ઞાન, દર્શન, ચારત્ર, તપ
સંબંધી આજના દિવસ પર્યંત અવિનય,
અભક્તિ, આશાતના, અપરાધ કીધો હોય
તો વારંવાર ખમાવું છું. (તિખખુતાનો પાઠ
ત્રણવાર ભણી વંદણા કરી ખમાવવું.)

બીજાં ખામણાં.

નમો કહેતાં નમસ્કાર કરે છું, સિદ્ધાણું કહેતાં સિદ્ધ ભગવંતણ મહારાજને, તે સિદ્ધ ભગવંતણ મહારાજ પંદરે ભેદે સિધ્યા, તે પંદર ભેદનાં નામ કહુંછું. તીથ સિદ્ધા, અતિથ સિદ્ધા, તીર્થંકર સિદ્ધા, અતિર્થંકર સિદ્ધા, સ્વયંબુદ્ધ સિદ્ધા, પ્રત્યેકબુદ્ધ સિદ્ધા, બુધબોહિય સિદ્ધા, સ્વલિંગ સિદ્ધા, અન્ય લિંગ સિદ્ધા, સ્ત્રીલિંગ સિદ્ધા, પુરૂષલિંગ સિદ્ધા, નપુંસકલિંગ સિદ્ધા, ગૃહસ્થલિંગ સિદ્ધા, એક સિદ્ધા, અનેક સિદ્ધાઃ હવે વર્તમાન ચાવીશીએ તીર્થંકર દેવો સિદ્ધ થયા તેમનાં નામ કહુંછું:—૧ શ્રી ઋષભદેવ સ્વામી, ૨ શ્રી અજિતનાથ સ્વામી, ૩ શ્રી સંભવનાથ સ્વામી, ૪ શ્રી અભિનંદન સ્વામી, ૫ શ્રી સુમતિનાથ સ્વામી, ૬ શ્રી પદ્મપ્રભ

સ્વામી, ૭ શ્રી સુપાર્થનાથ સ્વામી, ૮ શ્રી
ચંદ્રપ્રભ સ્વામી, ૯ શ્રી સુવિધિનાથ સ્વામી,
૧૦ શ્રી શિતલનાથ સ્વામી, ૧૧ શ્રી શ્રેયાં-
સનાથ સ્વામી, ૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી,
૧૩ શ્રી વિમલનાથ સ્વામી, ૧૪ શ્રી અનં-
તનાથ સ્વામી, ૧૫ શ્રી ધર્મનાથ સ્વામી,
૧૬ શ્રી શાંતિનાથ સ્વામી, ૧૭ શ્રી કુંથુનાથ
સ્વામી, ૧૮ શ્રી અરનાથ સ્વામી, ૧૯ શ્રી
મહિનાથ સ્વામી, ૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી,
૨૧ શ્રી નમિનાથ સ્વામી, ૨૨ શ્રી નેમનાથ
સ્વામી, ૨૩ શ્રી પાર્થનાથ સ્વામી, ૨૪ શ્રી
મહાવીર સ્વામીઃ એ ચોવીશી આદિ લઇને
પૂર્વે અતીતકાલે અનંતી ચોવીશીએ સીઝી
બુઝ્યા, સકલકાર્યની સિદ્ધિ કરી, આઠ
કર્મ ખપાવી, મોક્ષપુર પાટણને વિષે પધારી,
મુક્તિશિલા વિષે પહોંચ્યા છે. તે મુક્તિશિલા
કેવી છે ? પીસ્તાલીશ લાખ જોજનની લાંબી

ને પહોળી છે; તેની પરિધિ (પરિઘ) એક
 કેડ બેતાશ લાખ ત્રીશ હજાર બસે એ
 ગણપચાશ જોજનની ઝાઝેરી છે; વચમાં આઠ
 જોજનની જાડી છે; એકેકું પ્રદેશ હાયમાન
 કરતાં છેલ્લે માંખીની પાંખ થકી પાતળી
 છે; ચત્તા ઇત્રને આકારે છે; શ્વેત ઉજળીછે;
 પંચાયન શંખ સરીખી છે; અર્જુન સોનાની
 છે; ગઠારી મઠારી એક પિંડ છે; આકતુલ,
 સરસવતું કુલ અને માંખણના પીંડ થકી
 અનંતગુણો અધીકા સુંહાળો ફરસ છે; જઠ,
 જુઠ, ચંપેલી, ચંપો, મોગરો, કેવડો, કેતકી,
 માલતી, ગુલાબ, કેસર, ચંદન અને કર્સ્તુ-
 રીની સુગંધ થકી અનંતગુણી અધીકી સુ-
 ગંધ છે. તે ઉપરે એક જોજનનો ક્ષેત્ર છે,
 તેના છેલ્લા ગાઉના છઠ્ઠા ભાગે શ્રી સિદ્ધ
 ભગવંતજી મહારાજ નિરંજન નિરાકાર બી-
 રાજે છે. તે શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજી મહારાજની

અવગાહના જઘન્ય એક હાથ ને આઠ અંગુલની, મધ્યમ ચાર હાથ ને સોળ અંગુલની, ઉત્કૃષ્ટી ત્રણસો તેત્રીશ ધનુષ્ય અને પત્રીશ અંગુલની છે. એક સિદ્ધ ત્યાં અનેક સિદ્ધ રહ્યા છે, અનેક સિદ્ધ ત્યાં એક સિદ્ધ રહ્યા છે; એકત્રીશ ગુણે કરી સહિત છે, તે સ્વામિને જન્મ નહિ, જરા નહિ, મરણ નહિ, રોગ નહિ, શોક નહિ, સંયોગ નહિ, વિયોગ નહિ, કર્મ નહિ, કાયા નહિ, ભુખ નહિ, તૃષ્ણા નહિ, મોહ નહિ, માયા નહિ, સદાએ શાશ્વત સુખ પામ્યા છે. એવા શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજી મહારાજ અતીતકાળે અનંતા થયા, વર્તમાન કાળે સંખ્યાતા છે, આગમીકાળે અનંતા હોશે, દ્રવ્ય થકી સિદ્ધ અનંતા, ક્ષેત્ર થકી પીસ્તાલીશ લાખ જોજન પ્રમાણે, કાળ થકી આદિ અંત રહિત, ભાવ થકી અવર્ણ, અગંધે, અરસે, અદાસે,

અમૂર્ત, ગુણ થકી અનંત કેવળજ્ઞાન, કેવલ-
દર્શન પામ્યા છે, એવા શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજી
મહારાજ! તમારા ગુણ તો અનંતા છે, ક
હ્યામાં ન આવે, ઉપમા દીધામાં ન આવે,
તમારા સંબંધી, તમારા માર્ગ સંબંધી,
તમારા જ્ઞાન, દર્શન, સંબંધી આજના દિ-
વસ પર્યંત અવિનય, અભક્તિ, આશાતના,
અપરાધ, કીધો હોય તો વારંવાર ખમાવું
છું. (પૂર્વની પેરે વંદણા કરી ખમાવવું.)

ત્રીજાં ખામણાં.

નમો કહેતાં નમસ્કાર કરું છું, આચરિ-
યાણું કહેતાં આચાર્ય મહારાજને. તે આ-
ચાર્યજી મહારાજ કેવા છે? છત્રીશ ગુણે કરી
સહિત છે. તે છત્રીશ ગુણનાં નામ કહું છું:

પાંચ ઇન્દ્રિય સંવરણો, નવવિધ બ્રહ્મચર્ય ધરો,
ચાર કપાય મુકો, એ અઢાર ગુણે કરી હોય
સંજુતો, પાંચ મહુવચ ધરો, પાંચ આચાર
પાલણ સમરતો, પાંચ સમિતિએ સમિતા,
ત્રણ ગુપ્તિએ ગુપ્તા, એ છત્રીસ ગુણે કરી
સહિત ગુરૂ મુજ હોય; આઠ સંપદાના ધર-
ણહાર છે, આચાર સંપદા, શ્રુત સંપદા, શી-
રીર સંપદા, વચન સંપદા, વાયણા સંપદા.
મતિ સંપદા, પઠિગ સંપદા, સંગ્રહ સંપદા;
એ આઠ સંપદાના ધરણહાર છે, ઉદાર ધાર
ગુણના ધરણહાર છે, ધાર બ્રહ્મચર્યના પાલ-
ણહાર છે, શરીરના ઉંચ ગુણે કરી સહિત છે,
જાઈ સંપત્તા, કુલ સંપત્તા, બળ સંપત્તા,
રૂપ સંપત્તા, વિનય સંપત્તા, નાણ સંપત્તા,
દર્શન સંપત્તા, ચારિત્ર સંપત્તા, લજ્જ સં-
પત્તા, લાઘવ સંપત્તા, ઉચંસી, તેચંસી,
વચંસી, જસંસી, જીયકોયા, જીયમાણા,

જીવમાયા, જીવલોભા, જીવનીંદા, જીવંદીઆ,
 જીવપરીસહા, જીવીયાસ મરણ ભયે વીપ
 મુકા, બહુ સુયા, બહુ પરિવારા, જીવ કુતિ-
 યાવણિય ભુયા, સંજમેણ, તવસા, અપાણં
 ભાવે માણે વિહરંતિ. એવા શ્રી આચાર્યજી
 મહારાજ ! તમારા ગુણ તો અનંતા છેઃ
 કહ્યામાં ન આવે, ઉપમા દીધામાં ન આવે,
 તમારા જ્ઞાન, દર્શન, તપ, ચારિત્ર સંબંધી
 આજના દિવસપર્યંત અવિનય, અભક્તિ,
 આશાતના, અપરાધ કીધા હોય તો વારં-
 વાર ખમાવું છું. (પૂર્વની પેઠે વાંદણા ત્રણ-
 વાર કરવી.)

ચૌથાં ખામણાં.

નમો કહેતાં નમસ્કાર કરું છું, ઉવજા-
 યાણં કહેતાં ઉપાધ્યાયજી મહારાજને. તે ઉ-

પાઠ્યાયજ્ઞ મહારાજ કેવા છે ? *પચીસ ગુણે કરી સહિત છે, સૂત્રસિદ્ધાંત પોતે ભણે છે અને બીજાને ભણાવે છે; અગીઆર અંગ, બાર ઉપાંગ, ચાર મૂલ, ચાર છેદ, એ એક-ત્રીસ અને આવશ્યક મળી બત્રીસ સૂત્ર છે. હવે અગીઆર અંગનાં નામ કહું છું:-૧ આચારાંગ, ૨ સુયગડાંગ, ૩ ઠાણાંગ, ૪ સમ-

* ૧૧ અંગ, ૧૨ ઉપાંગ, એ ૨૩ પોતે ભણે અને બીજાને ભણાવે, ચરણસિત્તરી અને કરણ-સિત્તરી એ બે શુદ્ધ રીતે પાળે. ચરણ સિત્તરી આ પ્રમાણે:-મદાવત (૫) શ્રમણધર્મ (૧૦), સંયમ (૧૭), વૈયાવૃત્ય (૧૦), બ્રહ્મગુપ્તિ (૬). જ્ઞાનત્રિક (૩), તપ (૧૨), કષાયનિગ્રહ (૪) હવે કરણ સિત્તરી આ પ્રમાણે:-પિંડવિશુદ્ધિ (૪), સમિતિ (૫), ભાવના (૧૨), પડિમા (૧૨), ઇન્દ્રિયનિરોધ (૫), પ્રતિલેખના (૨૫), ગુપ્તિ (૩), અભિગ્રહ (૪).

વાયાંગ, ૫ ભગવતીજી, ૬ જ્ઞાતાજી, ૭ ઉપા-
સકદશાંગ, ૮ અંતગડદશાંગ, ૯ અનુત્તરેવ-
વાધ, ૧૦ પ્રશ્નવ્યાકરણ, ૧૧ વિપાક. હવે
બાર ઉપાંગનાં નામ કહું છું:-૧ ઉવવાધ,
૨ રાયપસેણી, ૩ જીવાભેગમ, ૪ પત્રવણા
જી, ૫ જંબુદ્વીપપ્રજ્ઞપ્તિ, ૬ ચંદ્રપ્રજ્ઞપ્તિ,
૭ સુર્યપ્રજ્ઞપ્તિ, ૮ નિરયાવલિયા, ૯ ક-
પીયા, ૧૦ પુદ્ગીયા, ૧૧ પુષ્પચુલીયા,
૧૨ વન્હિદશા. ચાર મૂલનાં નામ કહું છું:-
૧ ઉત્તરાધ્યયન, ૨ દસવિકાલિક, * ૩ નંદી,
૪ અનુયોગદ્વાર. હવે ચાર છેદનાં નામ
કહું છું:-૧ વ્યવહાર, ૨ વેદકદપ, ૩ નિસીથ,
૪ દશાશ્રુતસ્કંધ. એમ એકત્રીશ અને બત્રી-
શસુ આવશ્યક. હવે ચૌદ પૂર્વનાં નામ કહું
છું:- ૧ ઉત્પાદ, ૨ આગ્રાયણી, ૩, વીર્ય-
પ્રવાહ, ૪ આસ્તિનાસ્તિપ્રવાહ, ૫ જ્ઞાનપ્રવાહ,
૬ સત્યપ્રવાહ, ૭ આત્મપ્રવાહ, ૮ કર્મપ્રવાહ,

૯ પ્રત્યાખ્યાન, ૧૦ વિદ્યાપ્રવાહ, ૧૧ કલ્યા-
ણ, ૧૨ પ્રાણાવાય, ૧૩ ક્રિયાવિશાદ, ૧૪
લોકર્થીદુસારઃ એ ચૌદ મળી પાંચસેં ધનુષ-
ની અવગાહનાવાળા મનુષ્યની વારના સોળ
હજાર ત્રણસેં ત્યાશી હાથી પ્રમાણ શાહીના
હગલાથી લિખિત જાણવા. એમ અગીઆર
અંગ યાવત ચૌદ પૂર્વ સુત્રની પાટી પોતે
ભણે, અનેરાને ભણાવે, સાચા સુત્રના ભા-
ષણહાર, વિતરાગ દેવની પેરે ઉપદેશના
દેનાર, ડગતાને સ્થીર કરનાર, નવાને ધર્મ
પમાડનાર, સંસારથી ઉપરાંઠા, મોક્ષથી સા-
મા, સજ્જાય (સ્વાધ્યાય) ધ્યાને કરી લીન,
જઘન્ય પહેલા ભવે મોક્ષજાય, ઉત્કૃષ્ટો ત્રીજો
ભવ આલંગ નહિ. એવા શ્રી ઉપાધ્યાયજી
મહારાજ ! તમારા ગુણ તો અનંતા છે; ક-
હ્યામાં ન આવે, ઉપમા દીધામાં ન આવે,
તમારા સંબંધી, તમારા માર્ગ સંબંધી, ત-

(૮૦)

પ્રતિક્રમણ સુત્ર.

મારા જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર અને તપ સં-
બંધી આજના દિવસ પર્યંત અવિનય, અ-
ભક્તિ, આશાતના, અપરાધ થયો હોય તો
વારંવાર ખમાવું છું. (પૂર્વની પેરે વંદના
ત્રણવાર કરવી.)

પાંચમાં ખામણાં.

નમો કહેતાં નમસ્કાર કરું છું, લોએ કહેતાં
લોક-અઢીદ્વીપને વિષે, સગ્વ સાહુણું કહેતાં
સર્વ સાધુજને. જઘન્ય બે હજાર કેડ સાધુ
સાધવી, ઉત્કૃષ્ટા નવ હજાર કેડ સાધુ સાધવી,
તથા મારા ધર્મગુરુ ધર્માચાર્યજી મહારાજ
ગુણવંત, ગુણના ભંડાર, પૂજ્ય મહારાજ શ્રી
૧૦૦૮ શ્રી *સ્વામી આદિ જે સાધ સા-
ધવી ખીરાજે છે તેમને કરું છું : તે સ્વા-

* આ જગાએ પોતાના ધર્માચાર્ય મહારાજનું
નામ બોલવું.

મિનાથ કેવા છે ? પાંચ મહાવ્રતના પાલ-
ણહાર છે, પાંચ ઇન્દ્રિય વશ્ય કરી છે, ચાર
કષાયને જીત્યા છે. ભાવસંચે, કરણસંચે,
જોગસંચે, મનસમાધારણા, વયસમાધારણા,
કાયસમાધારણા, નાણસંપન્ના, દંશણસંપન્ના,
ચારિત્રસંપન્ના, વેદની અધ્યાસે, મરણ અ-
ધ્યાસે, ક્રિયા પાત્ર, ધર્મ જાત્ર, પાંચ સમિ-
તિએ સમિતા, ત્રણ ગુપ્તિએ ગુપ્તા, છ કાયના
પીયર, છ કાયના નાથ, સાત ભયના ટાલ-
ણહાર, આઠ મદના ગાલણહાર, નવવાડ
વિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્યના પાલક, દશવિધ યતિ-
ધર્મના અજવાલક, બારભિખુની પરિમાના
જાણ, બારે ભેદે તપસ્યાના કરણહાર, સત્તરે
ભેદે સંયમના ધરણહાર, અઠાર ભેદે અબ્ર-
હ્મચર્યના વરજણહાર, વીસ અસમાધિ દો-
ષના ટાલણહાર, એકવીશ સખળા દોષના
ટાલણહાર, બાવીશ પરિપહના જીતણહાર,

(૮૨)

પ્રતિક્રમણ સૂત્ર.

સતાવીશ સાધુજીના ગુણે કરી સહિત, ત્રીશ
મહામોહીની સ્થાનકના વરજણહાર, તેત્રીશ
આશાતનાના ટાલણહાર, આવન અનાચીરણ
દોષના ટાલણહાર, બેતાલીશ (પાંચ સડ-
તાલીશ, ઓગણપચાસ, જુમલે) છન્નુ દોષ
ટાળી આહાર પાણીના લેનાર, સચિત્તના
ત્યાગી, અચિત્તના ભોગી, મહાવૈરાગી, પં-
ડિતરાજ, કવિરાજ, મુનિરાજ, ધીરજવંત,
લજ્જવંત, સૂત્ર સિદ્ધાંતના પારગામી, તેડયા
આવે નહિ, નોતર્યા જાય નહિ, તલાવે તર-
સ્યા, વિવાહે ભુજ્યા, કંચન કામિનીથી દૂર,
નિલોભી, નિર્લાલચુ, સફરી ઝાઝ સમાન,
નિર્ઐથ પુરૂષ, તરણતારણી નાવા સમાન,
સિંહની પેરે શુરવીર, સાગરની પેરે ગંભીર,
ચંદનની પેરે શીતળકારી, સુરજની પેરે
ઉદ્યોતના કરણહાર, ત્રિવિધે ત્રિવિધે પ્રત પ-
ચ્ચયખાણના પાલણહાર, એ આદિ લઘને

અનેક ગુણે કરી સહિત છે, તમારા ગુણ તો અનંતા છે, કહ્યામાં ન આવે, મળ્યામાં ન આવે, ઉપમા દીધામાં ન આવે, તમારા સંબંધી, તમારા માર્ગ સંબંધી, તમારા જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ, સંબંધી આજ્ઞના દિવસ પર્યંત અવિનય, અભક્તિ, આશાતના, અપરાધ, કીધો હોય તો હાથ જોડી, માન મોડી, ત્રણવાર પ્રદક્ષિણા દસ વારંવાર (ભુજે ભુજે કરી) ખમાવું છું.

છઠ્ઠાં ખામણાં.

શ્રાવક શ્રાવિકાને ખમાવું છું: તે શ્રાવક શ્રાવિકા કેવાં છે ? પહેલે બોલે નવ પ્રદાર્થ, પચીસ ક્રિયાના જાણ છે; બીજે બોલે આપદા આવ્યે કોઈની સાન્ય (સહાય) વાંછે

નહિ; ત્રીજે બોલે દૃઢ ધર્મી. પ્રીય ધર્મી,
 મિથ્યાત્વી દેવતાના ડગાવ્યા ડગે નહિ, ચ-
 ણાવ્યા ચળે નહિ. ધર્મના વિષે શંકા,
 કંખા, વિતીગિચ્છા રહિત છે; ચોથે બોલે
 મિથ્યાત્વીના તપ દેખી ગુણગ્રામ ન કરે,
 સમ્યગ્દૃષ્ટિના તપ દેખી ગુણગ્રામ કરે, પાંચમે
 બોલે, લઘીયઠા, ગ્રહીયઠા, પુછીયઠા, વીણી-
 યઠા, અભીગચેઠા, અસ્થિગંજ પેમાણુ રાગ
 રત્તા, એતાવતા સુત્ર અર્થના જાણુ છે; છઠે
 બોલે જેના હાડહાડની મીંજાએ ધર્મનો રંગ
 લાગ્યો છે, આત્માને વિષે જેહુના પ્રદેશ ધ-
 ર્મથી રંગાણા છે; સાતમે બોલે પાંચ સાત
 એકઠા મળીજુઓં બેસે ત્યાં એમ કહે જે,
 “ અયમાઉસો ! એવં અઠે, પરમઠે, નીગથે,
 પાવયણે, સંહસે અણુઠે ” ધર્મ છે તે અર્થ
 છે, બાકી પુત્ર કુલત્રાદિક સર્વે અનર્થ છે.
 આઠમે બોલે, જેનાં દૃઢ્ય રક્ષાટીક રત્ન સ-

રીખાં નિર્મળ છે; નવમે બોલે ઉદાર ચિત્તના
 ધણી છે, અવગુણદારા; કમાડની ભુંગળ ઉ-
 ગાડી મુકી છે જેના દાતારપણા માટે; દસ
 મે બોલે પોતે જે વ્રત પચ્ચખાણ લીધાં
 હોય તે પાળવાને વિષે ઉદ્ધમવંત છે; અગી-
 ચારમે બોલે રાજદિકના અંતઃપુરને વિષે
 જાય ત્યાં પ્રતીતકારી છે; આરમે બોલે
 મહીનામાં ચાર તથા છ પોષાના કરણહાર
 છે; તેરમે બોલે સાધુજી સાધવિજ્ઞને ચૌદ
 પ્રકારનું દાન સુજતું નિર્દોષ પ્રતિલાભવાના
 કામી છે; ચૌદમે બોલે ત્રણ મનોર્થના ચિંત-
 વનાર છે:-કેવારે આરંભ પરિબ્રહ્મ છાંડીશ ?
 કેવારે મમત્વ છાંડી સંયમ આદરીશ ?
 કેવારે સંલેખણા-સંચારો કરીશ ? પંદરમે
 બોલે સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકા, એ
 ચાર તીર્થની વૈયાવૃત્તના કરણહાર છે; સોલ્સ
 મે બોલે સુત્ર સિદ્ધાંત સાંભળવાના રસીયા

છે, સાંભળ્યાં છે તે ધારવાના અર્થી છે; સત્ત-
 રમે' બોલે, બે ટંક આવશ્યક પ્રતિક્રમણના
 કરણહાર છે, નોકારશી આદિ ત્રત પચ્ચ-
 ખાણના કરણહાર છે; અઠારમે' બોલે કોઈ
 નવો મનુષ્ય ધર્મ પામતો હોય તેને સાજ
 (સહાય) દેવાને વિષે ઉદ્યમવંત છે, ડગતાને
 સ્થીર કરવાને વિષે ઉદ્યમવંત છે; આગણીસ-
 મે' બોલે સર્વ પ્રાણી ભુત જીવ સત્ત્વને સ-
 માધીના ઉપજવણહાર છે; વીસમે' બોલે છ-
 તી શક્તિએ તપસ્યાના કરણહાર છે; એકવીશ
 મે' બોલે છતી શક્તિએ સંલેખણા-સંધારા-
 ના કરણહાર છે, દુષ્ખળા પાતળા દેખી અ-
 નુકંપા આણે છે, એમ આદિ લઇને અનેક
 ગુણે કરી સહિત છે. એવા શ્રાવકજીભાઈ
 અઢીદ્વીપમાં સંખ્યાતા છે, અઢીદ્વીપ બહાર
 અસંખ્યાતા છે, તે સર્વને ખમાવું છું, સા-
 ધુજીને વાંદીને ખમાવું છું, સાધ્વીજીને વાં-

દીને ખમાવું છું, આવિકાને ખમાવું છું, મા-
રા ઉપકારી પુરૂષને ખમાવું છું, સમદૃષ્ટી
જીવને ખમાવું છું, ચારાસી લાખ જીવ
ચોનીને ખમાવું છું, સાત લાખ પૃથ્વીકાય,
સાત લાખ અપકાય, સાત લાખ વાઉકાય,
સાત લાખ તેઉકાય, દસ લાખ પ્રત્યેક વન-
સ્પતિકાય, ચૌદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિ-
કાય, બે લાખ બેઇંદ્રિય, બે લાખ તેઇંદ્રિય,
બે લાખ ચૌઇંદ્રિય, ચાર લાખ દેવતા, ચાર
લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય,
ચૌદ લાખ મનુષ્ય પંચેન્દ્રિય. એમ સર્વ મળી
ચારાસી લાખ જીવાયોનિને ખમાવું છું, એક
કોડ સાડીસતાણું લાખ જીવની કુલ કોડીને
ખમાવું છું.

ખામેમિ સંવેજીવા, સંવેજીવાવિ ખમ 'તુમે;
મિત્તિમે સંવલૂઅંસુ, વૈર મજ્જાં ન કેણઈ ॥૧॥
એવંમયં આલોઘયં નિંદીયં ગરહીયં દુગંછીયં;

(૮૮)

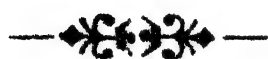
પ્રતિક્રમણ સૂત્ર.

સંવતિવિહેણું પડિફતો, વંદામિ જિણ ચઉ-
વિસં ॥ ૨ ॥

॥ ઇતિ ખામણું સમાપ્તં ॥

(હવે એ વાર ખમાસમણું કહેવું.)

ઇતિ ચોથો પ્રતિક્રમણ આવશ્યક
સમાપ્ત.

અવશ્યક ૧ મો.

કાઉસગ્ગ.

(ઉભા થઈ પૂર્વેની પેઠે પાંચમા આવશ્યકની
આજ્ઞા માગવી.)

દેવસા પ્રાયછીત વિશુદ્ધનાર્ય કરેમિ કાઉસગ્ગં,
નમો અરિહંતાણુથી નમો લોચ્ચે સંવ સાદ્ધણું
સુધી કહેવું ॥૧॥ કરેમીભંતે સામાર્થ્યથી તે અ.

પાણું વોસિરામિ સુધી કહેવું ॥૨॥ ઇચ્છામિ-
કામિ કાઉસગ્ગધી તે જ'ખંડિયં જ'વિરાલિયં તસ્સ
મિચ્છામિ દુક્કડં સુધી કહેવું ॥૩॥ તસ્સઉત્તરી કર
ણેણંથી તે અપાણું વોસિરામિ સુધી કહેવું. ॥૪॥
(પધ્ધી નીચેનો કાઉસગ્ગ મૌનપણે કરવો.)

ધર્મધ્યાનનો કાઉસગ્ગ.*

શેકંતં, ધર્મમઝાણે ચઉવિહે ચૌપડયારે ॥
પત્તંતે તંજહા, આણાવિજયે ॥ ૧ ॥ અવાચ
વિજયે ॥ ૨ ॥ વિવાગ વિજયે ॥ ૩ ॥ સં-
ઠાણુ વિજયે ॥ ૪ ॥ ધર્મમસણું ઝાણુસ્સ ચ-

* આઠકોટીવાળા પાંચ પ્રતિક્રમણમાં ધર્મધ્યા-
નનો અર્થ તે ન આવડે તો બે લોગસ્સનો કાઉ-
સગ્ગ કરે છે, છંકોટીવાળા ચાર લોગસ્સનો, પખી
પ્રતિક્રમણ વખતે ત્રાર લોગસ્સનો, ચોમાશી પ્ર-
તિક્રમણ વખતે ત્રીશ લોગસ્સનો અને સંવત્સરી પ્રતિ-
ક્રમણ વખતે ચાલીશ લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કરે છે.

તારિ લખણા ॥ પત્રંતે તંજહા ॥ આ-
 જાઈ ॥ ૧ ॥ નિસગાઈ ॥ ૨ ॥ સુત્રઈ
 ॥ ૩ ॥ ઉવયેસઈ ॥ ૪ ॥ ધમ્મસ્સણું ઝા-
 જુસ્સં ॥ ચત્તારિ આલંખણા ॥ પત્રંતે તં-
 જહા ॥ વાયણા ॥ ૧ ॥ પુછણા ॥ ૨ ॥
 પરિયટ્ટણા ॥ ૩ ॥ ધમ્મ કહા ॥ ૪ ॥ ધમ્મ
 સ્સણું ઝાજુસ્સ, ચત્તારી આજુપેહા ॥ પ-
 ત્રંતે તંજહા ॥ એગચ્યાજુપેહા ॥ ૧ ॥ અ-
 જીચ્યાજુપેહા ॥ ૨ ॥ અસરણાજુપેહા
 ॥ ૩ ॥ સંસારાજુપેહા ॥ ૪ ॥

એ સોળ ખેલ દહાડાનું પ્રતિક્રમણ કરતાં ક
 હેવા અને રાત્રિના પ્રતિક્રમણમાં એ સિવાય ની-
 ચેના બાર ખેલ વધારે કહેવા.

અણુસણ ॥ ૧ ॥ ઉણોદરી ॥ ૨ ॥ વિ-
 ત્તીસંક્ષેપ ॥ ૩ ॥ રસપરિત્યાગ ॥ ૪ ॥
 કાયાકલેસ ॥ ૫ ॥ ઇન્દ્રિયપરિસંલિનતા ॥ ૬ ॥
 પ્રાર્થાશ્રિત ॥ ૭ ॥ વિનય ॥ ૮ ॥ વૈચાવચ્ચ

॥ ૯ ॥ સજ્જાય ॥ ૧૦ ॥ ધ્યાન ॥ ૧૧ ॥
વીઠિસગનામા કાઠિસગ્ગાં ॥ ૧૨ ॥

એ રીતે કાઠિસગ્ગ કરવો. તે ન આવડતો
હોય તો બે લોગસ્સનો કાઠિસગ્ગ કરવો ને નમો-
કાર એક ગણીને પારવો. પછી લોગસ્સનો પાઠ
લણી બે વાર ઇચ્છામિ ખમાસમણાં કહેવાં.
છતિ પાંચમે કાઠિસગ્ગ આવશ્યક સમાપ્ત.

— — —

પાડેલે સામાયિક, બીજે ચઉવીસ થોડો, ત્રીજે
વંદણા, ચોથે પ્રતિક્રમણ, પાંચમે કાઠિસગ્ગ,
એ પાંચ આવશ્યક પુરા થયા. હવે છોકું
પચ્ચખાણુ.

હવે અહીં ઉભા થઈ ગુરુ સમીપે બે હાથ જોડી
સવિનય વંદણા કરી છટ્ટા આવશ્યકની આજ્ઞા
માગવી. ત્યાર પછી ગુરુ મહારાજ ! ચઉવિહારનાં
પચ્ચખાણુ કરાવશેજી એમ ભક્તિપુર્વક કહેવું.

અને કદી ગુર્વાદિ ન હોય તો કોઈ વડેરા શ્રા-
વક પાસેથી અથવા તો પોતાની મેળે ચક્રવિહાર
નાં પરચખાણ કરવાં. ત્યાર પછી નીચે મુજબ
પાઠ ભણવો:—

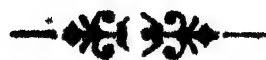
પહેલે સામાયિક, બીજે ચક્રવીસ'થ્યો,
ત્રીજે વંદણા, ચોથે પ્રતિક્રમણ, પાંચમે કા-
ઉસગ્ગ, છઠ્ઠે પરચખાણ, એ છ આવશ્યક
પુરા થયા; તેને વિષે ગાથા, પદ, અક્ષર,
કાનો, માત્રા, મીંડું, હ્રસ્વ, દિર્ઘ, આદ્યું અ-
ધીક, વિપરીત, ભણાયું, ગણાયું, ચિંત-
વાણું હોય તો શ્રી કેવળી ભગવંતની સા-
મે મિચ્છામિ દુક્કડં.

મિથ્યાત્વનું પ્રતિક્રમણ, અવ્રતનું પ્રતિક્ર-
મણ, પ્રમાદનું પ્રતિક્રમણ, કપાયનું પ્રતિક્ર-
મણ, અશુભયોગનું પ્રતિક્રમણ. એ પાંચ
પ્રતિક્રમણ, દાષ ટાળી સમી રીતે પ્રતિક્રમ્યાં

ન હોય તો કેવળી ભગવંતની શાખે મિ-
ચ્છામિ દુક્કડં.

ગયા કાળનું પ્રતિક્રમણ, વર્તમાનકાળનું
સામાયિક, આવતા કાળનાં પચ્ચખાણુઃ એ
ત્રણે કાળ સંબંધી કિંચિત્ માત્ર પાપ, દાપ
લાગ્યો હોય તો અરિહંત, કેવળી, ભગવં-
તની શાખે મિચ્છામિ દુક્કડં. કરેમિ મંગળં,
થઈ થુય મંગળં. હવે અહિંયાં ત્રણ વખત
નમોઽથુણું સંપૂર્ણ ખેલવું.

* * આ પાંચ આવશ્યકમાં જ્ઞાનાચાર,
દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચારઃ એ ચાર
ની આલોચના કીધી. તેથી પ્રતિક્રમણ પુરું
થયું; પરંતુ પાંચમો વીર્યાચાર હોવાથી તે
સંબંધમાં આ છઠ્ઠા આવશ્યકમાં પચ્ચખાણુ
કરવાનાં છે.

આવશ્યક ૬ છો.

પચ્ચસ્વાણ (પ્રત્યાખ્યાન).

પચ્ચખાણ પહેલું નોકારશીનું.

સુરઉચ્ચએ, નમોકાર સહિયં, પચ્ચખામિ. ચઉ-
વિહં, પિઆહારં, અસણું, પાણું, ખા-
ધમં, સાધમં, અન્નથણા ભોગેણું, સહસા-
ગારેણું, અખાણું વોસિરામિ ॥

પચ્ચખાણ બીજું-પોહોરશીનું.

સુરઉચ્ચએ, પોરસિયં, પચ્ચખામિ. ચઉ-
વિહં, પિઆહારં, અસણું, પાણું, ખાધમં,
સાધમં, અન્નથણા ભોગેણું, સહસાગારેણું, પ
છન્નકાલેણું, દિસામોહેણું, સાહુવયણેણું, સવ્વ-
સમાહિવત્તીયા ગારેણું, અખાણું વોસિરામિ.

પચ્ચખાણુ ત્રીજું—મધ્યાનનું.

સુરઉગ્ગએ પુરિમઠં પચ્ચખામિ. ચઉવિહં,
પિઆહારં, અસણં, પાણં, ખાધમં, સાધમં,
અન્નથણા ભોગેણં, સહસાગારેણં, પછન્ન
કાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્ત-
રાગારેણં, સંવ સમાહિવત્તિયાગારેણં, અ-
પ્પાણં વોસિરામિ.

પચ્ચખાણુ ચોથું—દુવિહારનું.

એકટાણા ઉપરાંત, દુવિહં, પિ આહારં,
પચ્ચખામિ, અસણં, ખાધમં, અન્નથણા
ભોગેણં, સહસાગારેણં, સાગારી અગારેણં,
આઉટ્ટણ પસારેણં, ગુરૂઅભુઠાણેણં, પરિઠાવ-
ણિયા ગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સંવસમાહિ
વત્તિયાગારેણં, વોસિરામિ.

પચ્ચખાણ પાંચમું—આંખેલનું.

આયંખીલં વીહં પચ્ચખામિ. તિવિહં,
ચઉવીહં, પીઆહારં, અસણં, પાણં, ખા-
ધમં, સાધમં, અન્નથણા ભોગેણં, સહસા
ગારેણં, લેવાલેવેણં, ગીહથસંસઠેણં, ઉખી-
તવીવેગેણં, પરીઠાવણીયાગારેણં, મહત્તરાગા-
રેણં, સવસમાહિવતીયાગારેણં, વોસિરામિ.

પચ્ચખાણ છઠું—ઉપવાસનું.

સુરઉગ્ગએ, અભત્તહં પચ્ચખામિ. ચઉ
વિહં, પિઆહારં, અસણં, પાણં, ખાધમં,
સાધમં, અન્નથણા ભોગેણં, સહસાગારેણં,
વોસિરામિ.

પચ્ચખાણ સાતમું—નિવિનું.

નિવિગધયં વિહં પચ્ચખામિ. ચઉવિહં,

પિઆહારં, અસણું, પાણું, આધમં, સાધમં,
 અન્નથણાભોગણું, સહસાગારેણું, લેવાલેવેણું,
 ગીહથસંસઠેણું, ઉર્ખીતવિવેગણું, પડુચમ-
 ખેણું, સંવસમાહુવત્તાયાગારેણું, અપ્પાણું
 વેાસિરામિ.

પ્રતિક્રમણ કરી- ઉપર લખેલાં પચ્ચખાણુ
 મધ્યેનુ ગમે તે એક જાતિનું અથવા તેા પોતાથી
 પળી શકે તેવું અન્ય જાતિનું એક પચ્ચખાણુ
 જરૂર કરવું જોઇએ. એમાં અંતર પડવા દેવો નહિ.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 धृति श्री प्रतिकर्मणु सूत्र समाप्त. ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

વિવિધ વિષય.

શ્રાવકોને દરરોજ પાઠ કરવા—ધારવા
લાયક વિષયોનો સમાવેશ આ પ્રકરણમાં
કરવામાં આવ્યો છે.

પ્રથમ ‘આનુપૂર્વી’ નાં ૨૦ કોષ્ટક આ-
ખ્યાં છે, જેમાં પાંચપરમેષ્ઠીનું સ્મરણ એકા-
ગ્રતાથી થવા સાડ નમોકાર મંત્રનાં પાંચ
પદ આંકડાના રૂપમાં ગોઠવેલાં છે, તે શુદ્ધ
વક્ત્રે, શુદ્ધ જગોએ, શુદ્ધ ચિત્તે અને મૌનપણે
પ્રાતઃકાળમાં વાંચવાનો નિયમ રાખવો.

॥ श्री आनुर्वी. ॥

१	२	३	४	५
२	१	३	४	५
१	३	२	४	५
३	१	२	४	५
२	३	१	४	५
३	२	१	४	५

१	२	४	३	५
२	१	४	३	५
१	४	२	३	५
४	१	२	३	५
२	४	१	३	५
४	२	१	३	५

(१००)

विविध विषय.

१	३	४	२	५
३	१	४	२	५
१	४	३	२	५
४	१	३	२	५
३	४	१	२	५
४	३	१	२	५
२	३	४	१	५
३	२	४	१	५
२	४	३	१	५
४	२	३	१	५
३	४	२	१	५
४	३	२	१	५

१	२	३	४	४
२	१	३	४	४
१	३	२	४	४
३	१	२	४	४
२	३	१	४	४
३	२	१	४	४

१	२	४	३	४
२	१	४	३	४
१	४	२	३	४
४	१	२	३	४
२	४	१	३	४
४	२	१	३	४

(१०२)

विविध विषय.

१	३	५	२	४
३	१	५	२	४
१	५	३	२	४
५	१	३	२	४
३	५	१	२	४
५	३	१	२	४
२	३	५	१	४
३	२	५	१	४
२	५	३	१	४
५	२	३	१	४
३	५	२	१	४
५	३	२	१	४

આનુપૂર્તિ.

(૧૦૩)

૧	૨	૪	૫	૩
૨	૧	૪	૫	૩
૧	૪	૨	૫	૩
૪	૧	૨	૫	૩
૨	૪	૧	૫	૩
૪	૨	૧	૫	૩

૧	૨	૫	૪	૩
૨	૧	૫	૪	૩
૧	૫	૨	૪	૩
૫	૧	૨	૪	૩
૨	૫	૧	૪	૩
૫	૨	૧	૪	૩

(१०४)

विविध विषय.

१	४	५	२	३
४	१	५	२	३
१	५	४	२	३
५	१	४	२	३
४	५	१	२	३
५	४	१	२	३

२	४	५	१	३
४	२	५	१	३
२	५	४	१	३
५	२	४	१	३
४	५	२	१	३
५	४	२	१	३

૧	૩	૪	૫	૨
૩	૧	૪	૫	૨
૧	૪	૩	૫	૨
૪	૧	૩	૫	૨
૩	૪	૧	૫	૨
૪	૩	૧	૫	૨

૧	૩	૫	૪	૨
૩	૧	૫	૪	૨
૧	૫	૩	૪	૨
૫	૧	૩	૪	૨
૩	૫	૧	૪	૨
૫	૩	૧	૪	૨

(१०६)

विविध विषय.

१	४	५	३	२
४	१	५	३	२
१	५	४	३	२
५	१	४	३	२
४	५	१	३	२
५	४	१	३	२
३	४	५	१	२
४	३	५	१	२
३	५	४	१	२
५	३	४	१	२
४	५	३	१	२
५	४	३	१	२

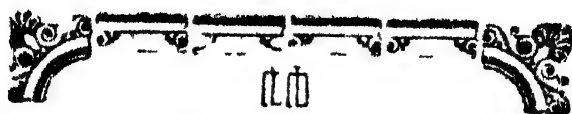
२	३	४	५	१
३	२	४	५	१
२	४	३	५	१
४	२	३	५	१
३	४	२	५	१
४	३	२	५	१
२	३	५	४	१
३	२	५	४	१
२	५	३	४	१
५	२	३	४	१
३	५	२	४	१
५	३	२	४	१

(१०८)

विविध विषय

२	४	५	३	१
४	२	५	३	१
२	५	४	३	१
५	२	४	३	१
४	५	२	३	१
५	४	२	३	१
३	४	५	२	१
४	३	५	२	१
३	५	४	२	१
५	३	४	२	१
४	५	३	२	१
५	४	३	२	१

* समाप्त *

શ્રી હંદ સંગ્રહ.

શ્રી પાર્વનાથસ્વામીનો છંદ.

આપણુ ઘર બેઠાં લીલ કરો, નિજ પુત્ર
કલત્રશુ' પ્રેમ ધરો; તુષે દેશ દેશાંતર કાંઈ
દોડો, નિત્ય પાર્થ જયો શ્રી જિન રૂડો. ૧
મનવંછિત સઘળાં કાજ સરે, શીર ઉપર
છત્ર ચામર ધરે; કલમલ આગળ ચાલે
ઘોડો, નિત્ય ૨ ભૂત પ્રેત પિશાચ વળી,
ડાકણ શાકણ જાય ટળી; છળ છિદ્ર ન કોઈ
લાગે જુડો, નિત્ય ૩ એકાંતરિયો તાવ
સિળો દાહ, ઔષધ વિણ જાય ક્ષણ માંહ;
નવિ દુઃખે માથુ' પગ ગુડો, નિત્ય ૪ કંઠ-

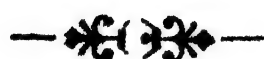
માળા ગડગુંમડ સખળા, તસ ઉદર રોગ
 ટળે સઘળા; પીડા ન કરે કિન ગળશેડા,
 નિત્ય૦ ૫ જગન તીર્થ કરે પાસ બાહુ, એમ
 જાણે સઘળો જગત સહુ; તતક્ષણ અશુભ
 કર્મ તોડા, નિત્ય૦ ૬ પાર્શ્વ વણારશિપુરી
 નગરી, તિહાં ઉદયો જિનવર ઉદય કરી; સ-
 મયસુંદર કહે કરે જોડા, નિત્ય પાર્શ્વ જપે
 શ્રી જિન રૂડા. ૭

શ્રી મહાવીરસ્વામીનો છંદ.

શ્રી સિદ્ધારથ કુળ શણગાર, ત્રિશલા
 દેવી સુત જગ આધાર; શોભે સુંદર સોવન
 વાન, શરણ તમારું શ્રી વર્દમાન. ૧ તુમ
 નામે લહિયે સંપદા, તુમ નામે મનવંછીત
 મુદા; તુમ નામે લહિયે સનમાન, શરણ૦ ૨

દુર્જન દુઃખ વૈરી વીકરાળ, તુમ નામે નાસે
તતકાળ; તુમ નામે દિન દિન કડ્યાણ,
શરણ ૩ તુમ નામે નાવે આપદા, ભૂત
મેત વ્યંતર નહિ કદા; રોગ શોક ચિંતા
નવી જાણ, શરણ ૪ અહાદીક પીડા નવી
કરે, નામ તમારું જે અનુસરે; ધર્મસીંહ
મુનિ ભાવ પ્રધાન, શરણ તમારું શ્રી વ-
ર્ધમાન. ૫

શ્રી ગૌતમસ્વામીનો છંદ.

વીર જિનેશ્વર કેરો શિષ્ય, ગૌતમ નામ
જપો દિન નીશ; જો કીજે ગૌતમનું ધ્યાન,
તો ઘર વિલશે નવે નિધાન. ૧ ગૌતમ નામે
મુખ ઉપજે, મનવંછિત હેલાં સંપજે; ગૌ-

તમ નામે નાવે રોગ, ગૌતમ નામે સર્વ
 સંજોગ. ૨ જે વેરી વિરૂપા વંકડા, તસ
 નામે નાવે હુંકડા; ભૂત પ્રેત નવિ મ'ડે પ્રા
 ભુ, તે ગૌતમનાં કડે વખાણ. ૩ ગૌતમ
 નામે નિર્મળ કાય, ગૌતમ નામે વાઘે આય;
 ગૌતમ જિનશાસન શણગાર, ગૌતમ નામે
 જય જયકાર. ૪ શાળ દાળ સુરસ ઘૂત ગોળ,
 મનવંછિત કાયડ તંબોળ; ઘરમુ ઘરણી
 નિર્મળ ચિત્ત, ગૌતમ નામે પુત્ર વિનીત. ૫
 ગૌતમ ઉઘો અવિચળ ભાણ, ગૌતમ નામ
 જયો જગ જાણ; મહોટાં મંદિર મેરૂ સમાન,
 ગૌતમ નામે સફળ વિહાણ. ૬ ઘર મયંગળ
 ઘોડાની જોડ, વાર વંછિત પહોંચે કોડ;
 મહીતલ માને મહોટા રાય, જે સેવે ગૌતમ-
 ના પા'. ૭ ગૌતમ પ્રણમ્યાં પાતિક ટળે,
 ઉત્તમ નરની સંગત મળે; ગૌતમ નામે નિ-
 ર્મળ જ્ઞાન, ગૌતમ નામે વાઘે વાન. ૮

પુણ્યવંત અવધારો સહુ, ગુરૂ ગૌતમના ગુણ
છે બહુ; કહે લાવણ્ય સમય કરજોડ, ગૌતમ
તુઠે સંપત્તિ કોડ. ૯

ચૌવીશ તીર્થંકરનો છંદ.

ચોપાઇ

શ્રી નેમીશ્વર સંભવ સ્યામ, સુખ્યુદ્ધિ
ધર્મ શાંતિ અભિરામ; અનંત સુપ્રત નભિ-
નાથ સુજાણ, શ્રી જિનવર મુજ કરો ક-
હ્યાણ. ૧ અજીતનાથ ચંદ્ર પ્રભુ ધીર, આ-
દીશ્વર સુપાર્શ્વ ગંભીર; વિમળનાથ વિમળ
જશ જાણ, શ્રી ૦ ૨ મહ્મીનાથ જિન મંગળ
રૂપ, પચવિશ ધનુષ્ય સુંદર સ્વરૂપ; શ્રી
અરનાથ નમુ વર્દમાન, શ્રી ૦ ૩ સુમતિ પદ્મ

(૧૧૪)   વિવિધ વિષય.

પ્રભુ અવતરસ, વાસુપૂજ્ય શીતળ શ્રેયાંશ;
કુંથુ પાર્થ અભિનંદન ભાણ, શ્રી૦ ૪ એ-
શિપેરે શ્રી જિનવર સંભારિએ, દુઃખ દા-
રિદ્ર વિગ્ન નિવારિએ; પચવિશે પાંસઠ પ્ર-
માણ, શ્રી૦ ૫ એમ ભણતાં દુઃખ નાવે
કદા, જો નીજ પાસે રામે સદા; ધરીએ
પંચ તણું મન ધ્યાન, શ્રી૦ ૬ શ્રી જિનવર
નામે વંજિત મળે, મનવંછિત સરવે આશા
ફળે; ધર્મ સંઘ મુનિ નામ નિધાન, શ્રી
જિનવર મુજ કરો કહ્યાણ. ૭

શ્રી શાંતિનાથનો છંદ.

શારદા માય નમું શિર નામી, હું ગુણ
ગાઝીં ત્રિભુવન કે સ્વામી; શાંતિ શાંતિ

જપે સખ કોઇ, તે ઘેર શાંતિ સદા સુખ
 હોઇ. ૧ શાંતિ જપીને કીજે કામ, સોહી
 કામ હોવે અભિરામ; શાંતિ જપી પરદેશ
 સધાવે, તે કુશળે કમળા લેઈ આવે. ૨
 ગર્ભ થકી પ્રભુ મારિ નિવારી, શાંતિજી
 નામ દિયો હિતકારી; જે નર શાંતિ તણા
 ગુણ ગાવે, ઋદ્ધિ અચિંતી તે નર પાવે. ૩
 જે નરકું પ્રભુ શાંતિ સહાઇ, તે નરકું કયા
 આરતી ભાઈ; જો કછુ વાંછિત સોહી પુરે,
 દુઃખ દારિદ્ર મિથ્યા મતિ ચુરે. ૪ અલખ
 નિરંજન જ્યોત પ્રકાશી, ઘટ ઘટ અંતર કે
 પ્રભુ વાસી; સ્વામી સ્વરૂપ કહ્યું નવિ જાય,
 કહેતાં મુજ મન અચરજ થાય. ૫ ડાર દી-
 યા સખહી હથિયારા, જીત્યા મોહતણા દળ
 સારા; નારી તજી શિવશું રંગ રાચો, રાજ
 તજ્યો પણ સાહિબ સાચો. ૬ મહા બળ-
 વંત કહીજે દેવા, કાયર કુંથુ એક હણેવા;

ઋદ્ધિ સખળ પ્રભુ પાસ લહીજે, ભિક્ષા આ-
 હારી નામ કહીજે. ૭ નિંદક પુજકકું સમ
 ભાયક, પણ સેવકકું હે સુખદાયક; તથા પ-
 રિગ્રહ હુવા જગનાયક, નામ અતિથિ સર્વ
 સિદ્ધિ લાયક. ૮ શત્રુ મિત્ર સમ ચિત્ત ગ-
 હીજે, નામ દેવ અરિહંત ભણીજે; સકળ
 જીવ હિતવંત કહીજે, સેવક જાણી મહાપદ
 દીજે. ૯ સાયર જેસા હોત ગંભિર, દુષણ
 એક ન માંહે શરીર; એર અચળ જિમ
 અંતરજામી, પણ ન રહે પ્રભુ એકણ ઠામી.
 ૧૦ લોક કહે જિનજી સખ દેખે, પણ સુખ-
 નાંતર કબહુ ન પેખે; રીસ વિના બાવીશ
 પરીસા, સૈન્યા જીતી તે જગદીશા. ૧૧ માન
 વિના જગ આણુ મનાઇ, માયા વિના શિ-
 વશું લય લાઇ; લોભ વિના ગુણ રાશિ ઝ-
 હીજે, ભિક્ષુ ભાવે ત્રિગટા સેવિજે. ૧૨ નિ-
 ગ્રંથપણુ શિર છત્ર ધરાવે, નામ યતિ

પણ ચમર ઢળાવે; અભયદાન દાતા સુખ
કારણ, આગળ ચક્ર ચાલે અરિવિહારણ.
૧૩ શ્રી જિનરાજ દયાળ ભણીજે, કર્મ સ-
ર્વેકો મુલ ખણીજે; ચઉવિહ સંઘ તીરથ
થાપે, લગ્ન ઘણી દખે નવિ આપે. ૧૪
વિનયવંત ભગવંત કહાવે, નાંહિ કીસીકું
શિશ નમાવે; અકંચનકો ખીરદ્ધરાવે, પણ
સોવન પદ પંકજ ઠાવે. ૧૫ રાગ નહિ પણ
સેવક તારે, દ્વેષ નહિ નિગુણા સંગ વારે;
તજ આરંભ નિજ આતમ ધ્યાવે, શિવ
રમણીકો સાથ ચલાવે. ૧૬ તેરો મહિમા
અદ્ભુત કહીએ, તેરા ગુણકો પાર ન લ-
હિએ; તું પ્રભુ સમરથ સાહેબ મેરો, હું
મન મોહન સેવક તેરો. ૧૭ તું રે ત્રિલોક
તણા પ્રતિપાળ, હું રે અનાથ ને તું રે દ-
યાળ; તું શરણાગત રાખણ ધીરા, તું પ્રભુ
તારક છે વડ વીરા. ૧૮ તુંહિ સમો વડ

(૧૧૮)   વિવિધ વિષય.

ભાગજ પાચો, તો મેરો કાજ ચડયોરે સ-
વાયો; કરજોડી પ્રભુ વીનવું તમશું, કરો
કૃપા જિનવરજી અમશું. ૧૯ જનમ મર-
ણના ભય નિવારો, ભવસાગરથી પાર
ઉતારો; શ્રી હથિણાપુર મંડણ સોહો, ત્યાં
શ્રી શાંતિ સદા મન મોહો. ૨૦ પદ્મસાગર
ગુરુરાય પસાયા, શ્રી ગુણસાગર કહે મન
ભાયા; જે નર નારી એક ચિત્તે ગાવે, તે
મનવાંછિત નિશ્ચે પાવે. ૨૧

શ્રી સોળ સતીઓનો છંદ.

આદિનાથ આદિ જિનવર વાંદી, સફળ
 મનોરથ કીજિએ એ; પ્રભાતે ઉઠી મંગળીક
 કામે, સોળ સતિનાં નામ લીજીએ એ. ૧
 બાળ કુમારી જગહિતકારી, આહી ભરતની
 બેનડી એ; ઘટ ઘટ વ્યાપક અક્ષર રૂપે.
 સોળ સતિમાં જે વડી એ. ૨ બાહુબળ
 ભગિની સતીય શિરોમણી, સુંદરી નામે
 ઋષભ સુતા એ; અંક સ્વરૂપી ત્રિભુવન
 માંહે, જેહ અનૂપમ ગુણ જુતા એ. ૩ ચં-
 દનબાળા બાળપણેથી, શીળવંતી શુદ્ધ
 શ્રાવિકા એ, અડદના બાકુળા વીર પ્રતિ
 લાજ્યા, કેવળ લહી પ્રત લાવિકા એ. ૪
 ઉત્તમેન ક્રુપા ધારિણી નંદની, રાજેમતી નેમ

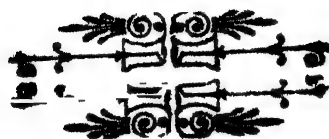
વહ્નલા એ; થોવનવેશે કામને જીત્યો, સં-
 જમ લેઈ દેવ દુહ્નલાએ. ૫ પંચ ભરતારી
 પાંડવ નારી. દ્રુપદ તનયા વખાણીએ એ;
 એકસા ને આઠે ચીર પુરાણાં, શીયળ મ-
 હિમા તસ જાણીએ એ. ૬ દશરથ નૃપની
 નારી નિરૂપમ, કૌશલ્યા કુળ ચંદ્રિકા એ;
 શિયળ સલૂણી રામ જનેતા, પુણ્ય તણી
 પ્રનાળીકા એ. ૭ કૌસલિક ઠાણે સંતાનિક
 નામે, રાજ્ય કરે રંગ રાજ્યો એ; તસ ઘર
 ઘરણી મૃગાવતી સતી, સુર ભુવને જશ
 ગાજ્યો એ. ૮ સુળસા સાચી શીયળે ન
 કાચી, રાચી નહી વિષયારસે એ; મુખકં
 જોતાં પાપ પલાએ, નામ લેતાં મન ઉણસે
 એ. ૯ રામ રઘુવંશી તેહની કામિની, જ-
 નક સુતા સીતા સતી એ; જગ સાહુ જાણે
 ધીજ કરંતાં, અનળ શીતળ થયો શીય-
 ગથી એ. ૧૦ સુરનર વંદિત શીયળ અ-

ખંડિત, શીવા શીવપદ ગામિની એ; જે-
હુને નામે નિર્મળ થઇએ, બહીહારી તસ
નામનીએ. ૧૧ કાચે તાંતણે ચાળણી ખાંધી,
કુપ થકી જળ કાઢીયું એ; કલંક ઉતારવા
સતીય મુલદ્રા, ચંપા ખાર ઉઘાડીયું એ.
૧૨ હસ્તીનાગપુરે પાંકુ રાયની, કુંતા નામે
કામીની એ, પાંડવ માતા દસે દસારની,
બહેની પતીવ્રતા પદ્મનીએ. ૧૩ શીળવતી
નામે-શીળવ્રત ધારિણી, ત્રીવિધે તેહને વં-
દીયે એ; નામ જપતાં પાતિક જાએ, દર્શને
દુરીત નીકંદીયે એ. ૧૪ નૈષધ નગરી નળ
નરેન્દ્રની, દમયંતી તસ ગેહીની એ; સંકટ
પડતાં શીયળજ રાખ્યું, ત્રીભુવન કીર્તિ
જેહુની એ; ૧૫ અનંગ અજીતા જગજન
પુજીતા, પુષ્કચુળા ને પ્રભાવતી એ; વીર્ય
વિખ્યાતા કામિતા દાતા, સોળમી સતી
પદ્માવતી એ. ૧૬ વીરે ભાખી શાસ્ત્રે

(૧૨૨)   વિવિધ વિષય.

સાખી, ઉદયરતન ભાષે મુદ્રા એ; વહાણું
વાતાં જે નર ભણશે, તે લેશે મુખ સં-
પદા એ. ૧૭

સાધવંદણા (સાધુવંદન.)

નમુ' અનંત ચોવીશી, ઋષભાદિક મ-
હાવીર; આર્યક્ષેત્રમાં, ઘાલી ધર્મની શીર.
૧ મહા અતુલ્યબળિ નર, શુરવીર ને
ધીર; તીરથ પ્રવંતાવી, પહોંચ્યા ભવજળ
તીર. ૨ શ્રી સીમંધર પ્રમુખ, જઘન્ય તી-
ર્થકર વીશ; છે અઢીદ્વીપમાં, જયવંતા જગ-
દીશ. ૩ એકસા ને સિત્તેર, ઉત્કૃષ્ટ પદ જ-
ગીશ; ધન્ય મોટા પ્રભુજી, જેને નમાવું
શીશ. ૪ કેવળી દાય કોડિ, ઉત્કૃષ્ટા નવ
કોડિ; મુનિ દો સહસ્ર કોડિ, ઉત્કૃષ્ટા નવ સ-
હસ્ર કોડિ. ૫ વિચરે વિદહે, મહોટા તપસી
ધાર; ભાવે કરિ વંદુ, ટાળે ભવની ખોડ.
૬ ચોવીશે જિનના, સઘળા એ ગણધાર;

(૧૨૪)

વિવિધ વિષય.

ચૌદસેં ને આવન, તે પ્રણમું મુખકાર. ૭
જિનશાશન નાયક, ધન્ય શ્રી વીર જિણુંદ;
ગોતમાદિક ગણધરે, વર્ત્યાવ્યા આણુંદ. ૮
શ્રી ઋષભદેવના, ભરતાદિક સો પૂત્ર; વૈરાગ્ય
મન આણી, સંયમ લિયો અદભૂત. ૯
કેવળ ઉપરાજ્યું, કરી કરણી કરતૂત; જિન-
મત દીપાવી, સઘળા મોક્ષ પહુંત. ૧૦ શ્રી
ભરતેશ્વરના, હુઆ પટોધર આઠ; આદિત્ય
જશાદિક, પહોંચ્યા શિવપુર વાટ. ૧૧ શ્રી
જિન અંતરના, હુવા પાટ અસંખ્ય; મુનિ
મુગતે પહોંચ્યા, ટાળિ કર્મનો વંક. ૧૨ ધ-
ન્ય કપિલ મુનિવર, નમિ નમું અણુગાર;
જેણે તતક્ષણ ત્યાગ્યો, સહસ રમણિ પરિ-
વાર. ૧૩ મુનિવર હરી કેશી, ચિત્ત મુનીશ્વર
સાર; શુદ્ધ સંયમ પાળી, પામ્યા ભવનો
પાર. ૧૪ વળી ઇષ્ટકાર રાજ, ઘર કમળા-
વતિ નાર; ભ્રૂગૂ ને જશા, તેહના દાય કું-

માર. ૧૫ ઋદ્ધિ ઇચ્છે છાંડીને, લીધો સંચમ
ભાર; ઇણુ અદ્યકાળમાં, પામ્યા મોક્ષ દુવાર.
૧૬ વળિ સચાંતિ રાજ, હરણુ આહિર જાય;
મુનિવર ગદ ભાલી, આણ્યો મારગ ઠાય. ૧૭
ચારિત્ર લખને, ભેટ્યા ગુરના પાય; ક્ષત્રિ-
રાજ ઋષીશ્વર, ચર્ચા કરી ચિત્ત લાય. ૧૮
વળિ દશ ચક્રવર્તી, રાજ્ય રમણિ ઋદ્ધિ છોડ;
દશે મુગતે પહોંચ્યા, કુળને શોભા ચોડ.
૧૯ ઇણુ અવસર્પિણીમાં, આઠ રામ ગયા
મોક્ષ; બલભદ્ર મુનીશ્વર, ગયા પંચમ દેવ-
લોક. ૨૦ દશાર્જુભદ્ર રાજ, વીર વાંઘા ધ-
રિ માન; પછી ઇંદ્ર હઠાયો, દિયો છકાય
અભેદાન. ૨૧ કરકંડુ પ્રમુખ, ચારે પ્રત્યેક
બુદ્ધ, મુનિ મુગતે પહોંચ્યા, જીત્યા કર્મ
મહા જોદ્ધ. ૨૨ ધન્ય મહોટા મુનિવર, મૃગા-
પુત્ર જગીશ; મુનિવર અનાથી, જીત્યા રાગ
ને રીશ. ૨૩ વળિ સમુદ્રપાળ મુનિ, રાજી-

મતિ રહનેમ; કેશી ને ગૌતમ, પામ્યા સિવ-
પુર ક્ષેમ. ૨૪ ધન્ય વિજયઘોષ મુનિ, જ્ય.
ઘોષ વળિ જાણુ; શ્રી ગર્ગાચારજ, પહોંચ્યા
છે નિરવાણુ. ૨૫ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનમાં, જિન
વરે કુર્યાં વખાણુ; શુદ્ધ મનથી ધ્યાવો, મ-
નમાં ધીરજ આણુ. ૨૬ વળી ખંધક સં-
ન્યાસી, રાખ્યો ગૌતમ સ્નેહ; મહાવીર સ-
મીપે, પંચ મહાવ્રત લેહ. ૨૭ તપ કઠણ
કરીને, ઝોંસી આપણી દેહ; ગયા અચ્યુત
દેવલોકે, અવિ લેશે ભવ છેહ. ૨૮ વળી
ઋષભદત્ત મુનિ, શેઠ સુદર્શન સાર; શિવરાજ
ઋષીશ્વર, ધન્ય ગાંગેય અણગાર. ૨૯ શુદ્ધ
સંયમ પાળી, પામ્યા કેવળ સાર; એ ચારે
મુનિવર, પહોંચ્યા મોક્ષ મોઝાર. ૩૦ ભગ-
વંતની માતા, ધન્ય સતિ દેવાનંદા; વળિ
સતી જ્યંતિ, છોડદિયા ઘર ફંદા. ૩૧
સતિ મુગતે પહોંચ્યાં, વળી તે વીરની નં.

૬૫; મહાસતી સુદર્શના, ઘણી સતિયોના
 વૃંદા. ૩૨ વળી કાર્તિક શેઠ, પડિમા વહી
 શુર વીર; જમ્યા મહોરા ઉપર, તાપસ બળતી
 ખીર. ૩૩ પછી ચારિત્ર લીધું, મંત્રી સહસ્ર
 આઠ મીર; મરી હુવા શકેન્દ્ર, અવિ લેશે
 ભવ તીર. ૩૪ વળી રાય ઉદાઘ, દીયો ભા-
 ભુજને રાજ; પછી ચારીત્ર લેધને, સાર્યો
 આતમ કાજ. ૩૫ ગંગદત્ત મુનિ આણુંદ,
 તરણ તારણ જહાજ; કુશળ મુનિ રૂહો,
 દીયો ઘણાને સાજ. ૩૬ ધન્ય સુનક્ષત્ર
 મુનિવર, સર્વાનુભૂતિ અણગાર; આરાધીક
 હુધને, ગયા દેવલોક મોઝાર. ૩૭ અવિ મુ-
 ગતે જશે, સિંહ મુનિચર સાર; બીજા પણ
 મુનિવર, ભગવતીમાં અધીકાર. ૩૮ શ્રેષ્ઠિક
 ના બેટો, મહોટો મુનિવર મેઘ; તથા આઠ
 અંતેઉરી, આણ્યો મન સંવેગ. ૩૯ વી-
 રયે પ્રત લેધને, બાંધી તપની તેગ; ગયા

વિજય વિમાને, અવિ લેશે શિવ વેગ. ૪૦
 ધન્ય થાવન્યા પુત્ર, તણ બ્રીશ નાર; જેની
 સાથે નિકળ્યા, પુરૂષ એક હજાર. ૪૧ સુક-
 દેવ સંન્યાસી, એક સહસ શિષ્ય લાર; પં-
 ચશયશુ શેલક, લીધો સંયમભાર. ૪૨
 સર્વ સહસ અઢાઈ, ઘણા જીવેને તાર; પું-
 ડરગીરી પર કિંચો, પાદાપગમન સંચાર.
 ૪૩ આરાધીક હુધને, કીધો ખેવો પાર;
 હુવા મોટા મુનિવર, નામ લીયાં નીસ્તાર.
 ૪૪ ધન્ય જિનપાળ મુનિવર, દાય ધનાવા
 સાધ; ગયા પ્રથમ દેવલોકે, મોક્ષ જશે આ-
 રાધ. ૪૫ મહિનાથના છ મિત્ર, મહાબળ
 પ્રમુખ મુનિરાય; સહુ મુગતે સંધાવ્યા, મોટી
 પદવી પાય. ૪૬ વળી જિતશત્રુ રાજ, સુ-
 બુદ્ધિ નાખે પ્રધાન; પોતે ચારિત્ર લેધને,
 પામ્યા મોક્ષ નિધાન. ૪૭ ધન્ય તેતળી મુ-
 નિવર, દીધો છકાય અભેદાન; પોટીલા

પ્રતિષ્ઠાધ્યા, પામ્યા કેવળજ્ઞાન. ૪૮ ધન્ય
 પાંચે પાંડવ, તણ દ્રૌપદી નાર; સ્થિતવરની
 પાસે, લીધા સંયમ ભાર. ૪૯ શ્રી નેમી
 વંદનનો, એવો અભિમુદ કીધ; માસ માસ
 ખમણુ તપ, શત્રુજય જઇ સિદ્ધ. ૫૦ ધર્મ-
 દ્રાષ તણા શિષ્ય, ધર્મરૂચિ અણુગાર; કીડી-
 યોની કુરૂણા, આણી દયા અપાર. ૫૧ ક-
 ડવા તુખાનો, કીધો સઘળો આહાર; સ-
 વર્ધી સિદ્ધે પહોંચ્યા, અવિ લેશે ભવ પાર.
 ૫૨ વળી પુંડરીક રાજ, કુંડરીક ડગીયો
 જાણુ; પોતે ચારિત્ર લેઇને, ન ઘાલી ધર્મ-
 માં હાણુ. ૫૩ સર્વાર્થસિદ્ધે પહોંચ્યા, અવિ
 લેશે નિરવાણુ; શ્રી જ્ઞાતાસૂત્રમાં, જિનવરે
 કર્યો વખાણુ. ૫૪ ગૌતમાદિક કુંવર, સગા
 અઢારે ભ્રાત; સર્વ અંધકવિખુના સુત,
 ધારણી જેની માત. ૫૫ તણ આઠ અંતે-
 ઉરી, કરી દીક્ષાની વાત; ચારિત્ર લેઇને, કી-

ઘો મુક્તિનો સાથ. ૫૬ શ્રી અણ્ણિક્કસેનાદિક,
 છયે સહોદર ભ્રાત; વસુદેવના નંદન, દેવકી
 જેની માત. ૫૭ ભદિલપુર નગરી, નાગ
 ગાહાવર્ધ જાણુ; સુલસા ઘેર વધિયા, સાં-
 ભળી નેમિની વાણુ. ૫૮ તજી અત્રિસ અં-
 તેઉરી, નીકળીયા છટકાય; નળ કુબેર સ-
 રીખા, ભેટ્યા નેમિના પાથ. ૫૯ કરી છટું
 છટું પારણાં, મનમાં વૈરાગ્ય લાય; એક માસ
 સંથારે, મુગતિ ખિરાજ્યા જાય. ૬૦ વળી
 દારક સારણુ, સુમુખ દુમુખ મુનિરાય; વળી
 કુમર અનાદૃષ્ટિ, ગયા મુગતિ ગઢમાંય. ૬૧
 વસુદેવના નંદન, ધન્ય ધન્ય ગજસુકુમાળ;
 રૂપે અતિ સુંદર, કળાવંત વય બાળ. ૬૨
 શ્રી નેમી સમીપે, છાડ્યો મોહ જંજળ;
 ભિક્ષુની પડિમા, ગયા મસાણુ મહાકાળ.
 ૬૩ દેખી સોમીલ કોપ્યો, મસ્તકે બાંધી
 પાળ; ખેરતણા ખીરા, શિર ઠવિયા અસ-

રાજ. ૬૪ મુનિ નજર ન ખાંડી, મેટી મ-
નની જાળ; પરીસહ સહીને, મુગતિ ગયા
તતકાળ. ૬૫ ધન્ય જાળી મયાળી, ઉવયા-
લાલિક સાધ; સાંખ પ્રધુમન, અનિરૂદ સાધુ
અગાધ, ૬૬ વળી સચ્ચનેમી દૃઢનેમિ, ક-
રણી કીધી વાદ; દશે મુગતે પહોંચ્યા, જિ-
નવર વચન આરાધ. ૬૭ ધન્ય અર્જુન-
માળી, કિધો કઠાગ્રહ દુર; વીરપેં પ્રત લેધને,
સત્યવાદી હુવા શુર. ૬૮ કરી છઠુ છઠુ પા-
રણાં, ક્ષમા કરી ભરપૂર; છ માસની માંહી,
કર્મ કીધાં ચક્રચૂર. ૬૯ કુંવર અધમુત્તે,
દીઠા ગૌતમસ્વામ; મુણી વીરની વાણી,
કીધો ઉત્તમ કામ. ૭૦ ચારિત્ર લેધને, પ-
હોંચ્યા શિવપુર ઠામ; ધુર આદી મુકાધ,
અંત અલક્ષ મુનિ નામ. ૭૧ વળી કૃષ્ણ-
રાયની, અગ્રમહીપી આઠ; પુત્ર વહુ દાએ,
સંચ્યા પુણ્યના ઠાઠ ૭૨ જાદવકુળ સતિયાં,

ટાળયો દુઃખ ઉચાર; પહોંચ્યાં શિવપુરમે.
 એ છે સૂત્રનો પાઠ. ૭૩ શ્રેણિકની રાણી,
 કાળી આદિક દશ જાણ; દશે પુત્ર વિયોગ,
 સાંભળી વીરની વાણ. ૭૪ ચંદનખાળાપે,
 સંયમ લેઇ હુવાં જાણ; તપ કરી દેહ ઝો-
 શી, પહોંચ્યાં છે નિરવાણ. ૭૫ નંદાદિક
 તેરે, શ્રેણિક નૃપની નાર; સઘળી ચંદનખા-
 લાપે, લીધો સંયમ ભાર. ૭૬ એક માસ
 સંધારે, પહોંચ્યાં મુક્તિ મોઝાર; એ
 નેવું જણાંનો, અંતગઢમાં અધિકાર. ૭૭
 શ્રેણિકના બેટા, જાળિયાદિક તેવીશ; વીરપે
 પ્રત લેઇને, પાળ્યો વિદ્યાવિશ. ૭૮ તપ
 કઠણ કરીને, પૂરી મન જગીશ; દેવલોકે પ
 હોંચ્યા, મોક્ષ માંહી થશે ઈશ. ૭૯ કાક-
 દિનો ધન્નો, તજી બત્રીસ નાર; મહાવીર
 સમીપે, લીધો સંયમ ભાર. ૮૦ કરી છટ્ટ
 છટ્ટ પારણાં, આયબિલ ઉચ્છિષ્ટ આહાર;

શ્રી વીરે વખાણ્યા, ધન્ય ધન્નો અણગાર.
 ૮૧ એક માસ સંથારે, સર્વાર્થસિદ્ધ પહુંત;
 મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં, કરશે ભવનો અંત. ૮૨
 ધત્રાની રીતે, હુવા નવે સંત; શ્રી અનુત-
 રાવવાઈમાં, ભાખી ગયા ભગવંત. ૮૩ સુ-
 બાહુ પ્રમુખ, પાંચ પાંચશે નાર; તણ
 વીરપે લીધાં. પંચમહાવ્રત સાર. ૮૪
 ચારિત્ર લેઈને, પાળ્યાં નિરતિચાર; દેવલોકે
 પહોંચ્યા, મુખવિપાકે અધિકાર. ૮૫ શ્રે-
 ણિકના પૌત્રા, પૌમાદિક હુવા દસ; વીરપે
 વ્રત લઈને, કાઢ્યો દેહનો કસ. ૮૬ સંયમ
 આરાધી, દેવલોકમાં જઈ વસા; મહાવિદેહ
 ક્ષેત્રમાં, માક્ષ જાશે લઈ જસા. ૮૭ બળિ-
 દના નંદન, નિષધાદિક હુવા બાર; તણ
 પચાસ અંતેઉરિ, ત્યાગ દિયો સંસાર. ૮૮
 સનેમિ સમીપે, ચાર મહાવ્રત લિધ; સર્વા-
 ર્થસિદ્ધે પહોંચ્યા, હોશે વિદેહે સિદ્ધ. ૮૯

ધન્નો ને શાળિભદ્ર, મુનીશ્વરેની જોડ; તા-
 રીનાં અંધન, તતક્ષણ નાખ્યાં ત્રોડ. ૯૦
 ઘર કુટુંબ કળીલો, ધન કંચનની કોડ;
 માસ માસખમણ તપ, ટાળશે ભવની ખોડ.
 ૯૧ શ્રી સુધર્મસ્વામીના શિષ્ય, ધન્ય ધન્ય
 જંભૂસ્વામ; તજી આઠ અંતેઉરી, માત
 પિતા ધન્ય ધામ. ૯૨ પ્રભવાદિક તારી, પ-
 હોંચ્યા શિવપુર ઠામ; સુત્ર પ્રવત્તાવી, જ
 ગમાં રાખ્યું નામ. ૯૩ ધન્ય ધન્ય ઢંઢણ
 મુનિવર, કૃષ્ણરાયના નંદ; શુદ્ધ અભિમહ
 પાળિ, ટાળિ દિયો ભવ ફંદ. ૯૪ વળિ ખં-
 ધકઋષિની, દેહ ઉતારી ખાલ; પરિસહ સ
 હીને, ભવ ફેરા દિયા ટાળ. ૯૫ વળિ ખં-
 ધક ઋષિના, હુવા પાંચશે શિષ્ય; ઘાણીમાં
 પીડ્યા, મુગતિ ગયા તજી રીશ. ૯૬ સંભૂ-
 તિવિજય શિષ્ય, ભદ્રબાહુ મુનીરાય; ચૌદ
 પૂરવધારી, ચંદ્રગુપ્ત આણ્યો ઠાય. ૯૭ વર્ગી

આર્દ્રકુમાર મુનિ, યુગિભદ્ર નંદિધેણુ; અર-
ણિક અમ્બુતો, મુનીશ્વરોની શેણુ. ૯૮ ચો-
વિશજિન મુનિવર, સંજ્યા અઠાવીશ લાખ;
ઉપર સહસ્ર અડતાળીશ, સૂત્ર પરંપરા લાખ.
૯૯ કોઈ ઉત્તમ વાંચ્યા, મોઢે જ્યણા રાખ;
ઉઘાડે મુખ બોલ્યાં, પાપ લાગે વિપાક.
૧૦૦ ધન્ય મરદેવી માતા, ધ્યાયો નિર્મળ
ધ્યાન; ગજહોદ્ધ પાચો, નિર્મળ કેવળજ્ઞાન.
૧૦૧ ધન્ય આદીશ્વરની પુત્રી, બ્રાહ્મો સુંદરિ
હાય; ચારિત્ર લેખને, મુગતિ ગયાં સિદ્ધ હોય.
૧૦૨ ચોવીશે જિનની, વડી શિષ્યાણી ચો-
વીશ; સતી મુગતે પહોંચ્યાં, પૂરી મન જ-
ગીશ. ૧૦૩ ચોવીશે જિનનાં, સર્વ સાધવી
સાર; અડતાળીશ લાખને, આઠશે સિત્તેર
હજાર. ૧૦૪ ચેડાની પુત્રી, રાખી ધર્મશુ-
પ્રીત; રાજમતિ વિજયા, મૃગાવતી સુવિનીત.
૧૦૫ પદ્માવતી મયણરેહા, દ્રૌપદી દમયંતી

(૧૩૬)

વિવિધ વિષય.

સીત; ઇત્યાદિક સતીઓ, ગદ્ય જન્મારો જીત.
૧૦૬ ચાવીશે જિનનાં, સાધુ સાધવી સાર;
ગયાં મોક્ષ દેવલોકે, દૃઢયે રાખો ધાર. ૧૦૭
ધણ અઠી દ્વીપમાં, ઘરડા તપસી બાળ;
શુદ્ધ પંચમહાવ્રતધારી, નમો નમો ત્રણ કાળ.
૧૦૮ એ જતિયો સતિયોનાં, લીજે નિત્ય
પ્રત્યે નામ; શુદ્ધે મને ધ્યાવો, એહ તરવાનું
હામ. ૧૦૯ એ જતીઓ સતીઓશું, રાખો
ઉજવળ ભાવ; એમ કહે ઋષિ જયમલજી,
એહ તરવાનો દાવ ૧૧૦ સંવત અઢાર ને.
વર્ષ સાતો મન ધાર; શેઠેર ઝાલોરમાંહી,
એહ કહ્યો અધીકાર. ૧૧૧ ઇતિ.

લઘુ સાધુવંદણા.

સાધુજને વંદણા નિત્ય નિત્ય કીજે, પ્રહર
 ઉગમતે સૂરે પ્રાણી; નીચ ગતિમાં તે નવી
 જાવે, પાંચે ઋદ્ધિ ભરપૂર રે પ્રાણી. સાં ૧
 મહોટાં રે પાંચે મહાવ્રત પાળે, ટાળે રથ-
 ણીના દાપરે પ્રાણી; સમિતિ ગુપ્ત શુદ્ધ
 મને સેવે, પાળે પંદેસણા પાપરે પ્રાણી.
 સાં ૨ નીચી નજરે મુનિ જોધને ચાલે.
 છકાયના પ્રતિપાળ રે પ્રાણી; ભ્રમર લિક્ષા
 મુનિ સુજતી લેવે, દાપ બેંતાલીશ ટાળરે
 પ્રાણી. સાં ૩ ઋદ્ધિ સંપદા મુનિ કારમી
 જાણે, દીધી સંસારને પુંઠરે પ્રાણી; એવા
 પુરૂષની સેવારે કરતાં, આઠ કર્મ જાવે તૂ-
 ટરે પ્રાણી. સાં ૪ એક એક મુનિવર રક્ષના
 ત્યાગી, એક એક ગુણના ભંડારરે પ્રાણી;

એક એક મુનિવર વૈયાવચ્ચ વૈરાગી, જેના ગુણનો ન લાભે પારરે પ્રાણી. સાં ૫ ગુણ સત્યાવીશ કરી મુનિ દીધે, જીત્યા પરિસા બાવીશરે પ્રાણી; બાવન અનાચિણ્ણ દાષને ટાળે, તેને નમાયું માફ શીશરે પ્રાણી. સાં ૬ જાજ સરીખા સંત મુનીશ્વર, ભવિ જીવ બેઠા માંયરે પ્રાણી; પર ઉપકારી દામ ન માગે, દીધે તે મુક્તિ પહોંચાયરે પ્રાણી. સાં ૭ જેને શરણે જીવશાતારે પામે, પામે લીલ વિલાસરે પ્રાણી; જનમ જરા ને મરણને ટાળે, નાવે ગર્ભાવાસરે પ્રાણી. સાં ૮ એક વચન જો સદ્ગુર કેરું, પ્રગમે હૈયા માંયરે પ્રાણી; દુરગતિમાં તે નવિ જાવે, અમ ભાગ્ય જિનશયરે પ્રાણી. સાં ૯ પ્રભાતે ઉઠીને ઉત્તમ પ્રાણી, મુણે સાધુજીવું વખાણરે પ્રાણી; વડા પુન્યાઈ એ પુરષોની, પામે અમર વિમાનરે પ્રાણી. સાં ૧૦ સંવત

અઢારને વર્ષ આગણત્રીસે, ભુસી ગામ ચા-
માસરે પ્રાણી; ઋષિ આસકર્ણજી એણીપેરે
બોલે, હુતો ઉત્તમ સાધુનો દાસરે પ્રાણી.
સાધુજીને ૦ ૧૧

જીવરાશિ.*

(પદમાવતી રાણીની આલોચના.)

હવે રાણી પદ્માવતિ, જીવરાશિ ખમાવે;

* એ ચંપા નગરીના ચેડાનગ્નની પુત્રી અને
દધિવાહન રાગ્નની સ્ત્રી હતી. તેને ગર્ભાવસ્થામાં
દોહદ ઉપજવાથી રાગ્નનો પોશાક પહેરી પતિ
સાથે હાથી ઉપર બેસી નગરીમાં ફરતાં હાથી
નાઠો, તેમાં રાગ્ન વડરાખાએ વળગી રહ્યો, અને
હાથી રાણીને લેઈ કાઢ અટવીમાં ગયો, ત્યાં પદ્મા-
વતિએ નીચે ઉતરી આ જીવરાશિ કહેલી છે.

(૧૪૦)

વિવિધ વિષય

જાણુપણું જગ દાહિલું, એની વેળાએ
આવે. તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડ. ૧ ભવઅ-
નંતાએ કરી, અરિહંતની શાખ; જે મેં
જીવ વિશાધયા, ચોરાશી લાખ. તે ૦ ૨ સાત
લાખ પૃથ્વી તણા, સાતે અપકાય; સાત
લાખ તેઉકાયના, સાતે વળી વાય. તે ૦ ૩
દસલાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિ, ચૌદ સાધારણ;
બે-ત્રિ-ચોઈદ્રી જીવના, બખ્ખે લાખ વિચાર.
તે ૦ ૪ દેવતા તિર્યંચ નારકી, ચચ્યાર લાખ
પ્રકાશી; ચૌદ લાખ મનુષ્યના, એ લાખ
ચોરાસી. તે ૦ ૫ આ ભવ પરભવ સેવિયાં.
જે પાપ અઠાર; ત્રિવિધે ત્રિવિધે કરી પ-
રિહરૂં, દુરગતી દાતાર. તે ૦ ૬ હીંસા કીધી
જીવની, બોદ્યા મખાવાદ; દાપ અદત્તાદા-
નનો, મૈથુન ઉનમાદ. તે ૦ ૭ પરિગ્રહ મે-
ળવ્યો કારમો, કીધો ક્રોધ વિશેષ; માન,
માયા, લોભ મેં કર્યો, વળી રાગ ને દ્વેષ.

તેં ૮ કલેશ કરી જીવ દુભવ્યા, દીધાં કુડાં
 કલંક; નિંદા કીધી પારકી, રતિ અરતિ નિ-
 શંક. તેં ૯ ચાડી ખાધી ચોતરે, કીધો
 થાપણમેસો; કુગુરુ, કુદેવ, કુધર્મનો, ભલો
 આણ્યો ભરોંસો. તેં ૧૦ ખાટકીના ભવ
 મેં કીધા, કીધી જીવની ઘાત; ચડીમારને
 ભવ ચરકલાં, માર્યો દીનને રાત. તેં ૧૧
 માછીગર ભવ માંછલાં, ઝાલ્યાં જળવાસ;
 ધ્રીવર, ભીલ, કોળી ભવે, મૃગ પાડીયા
 પાસ. તેં ૧૨ કાજી, મુદ્ધાંને ભવે, પદ્યા
 મંત્ર કઠોર; જીવ અનેક જીભે કર્યા, કીધાં
 પાપ અધોર. તેં ૧૩ કોટવાળના ભવે મેં
 કીધા, આકરા કર-દંડ; ખાધીવાનને મરા-
 વીયા, કોરડા-ઝડી-ડંડ. તેં ૧૪ પરમાધામી
 ના ભવે, દીધાં નારકીને દુઃખ; છેદન-ભેદન
 વેદના, તાડન અતિ તીખ. તેં ૧૫ કુંભા
 રના ભવ મેં કીધા, કાચા નીંભા પકાંચા;

તેલી ભવે તલ પીલિયા, પાપે પિંડ ભરા
 વ્યા. તેં ૧૬ હાળી ભવે હળ ખેડીયાં, ફે-
 ડયાં પૃથ્વીનાં પેટ; સૂડ-નિંદણ કીધાં ઘણાં.
 દીધા બળદ ચપેટ. તેં ૧૭ માળીના ભવે
 રોપીયાં, નાનાં વિવિધ વૃક્ષ; મૂળ પત્ર ફળ-
 ફલનાં, લાગ્યાં પાપ અલક્ષ. તેં ૧૮ અધો
 વાઘયાના ભવે, ભર્યો અદકેરો ભાર; પોઠી-
 ઉંટ કીડા પડયા, ન આણી દયા લગાર.
 તેં ૧૯ છીંપાના ભવે છતર્યા, કીધા રંગણ
 પાસ; આશ્ર આરંભ કીધા ઘણા, ધાતુવાદ
 અભ્યાસ. તેં ૨૦ સુરપણે રણ ઝૂઝતાં, મા-
 ર્યો માણસ વૃંદ; માંસ-મદીરા-માંખણ ભાજ્યાં,
 ખાધાં મુળ ને કુંદ. તેં ૨૧ ખાણ ખણાવિ
 ધાતુની, અણગળ પાણી ઉલેચ્યાં; આરંભ
 કીધા અતિ ઘણા, પોતે પાપજ સિંચ્યાં. તેં
 ૨૨ ઇંગાલકર્મ કીધાં વળી, ધર્મે દવજ દી-
 ધા; સુસમ ખાધા વીતરાગના, ફડા કોપજ

કીધા. તે૦ ૨૩ ખિલી ભવે ઉંદર ગળ્યા, ગરો
ળી હત્યારી; મુઠ મુરખ તણે ભવે, મેં વડ
લીખ મારી. તે૦ ૨૪ ભાડભુંજ તણે ભવે,
એકેદ્રિય જવ; જર-ચણા-ઘઉં સેકિયાં,
પાડતાં રીવ. તે૦ ૨૫ ખાંડણ-પીસણ-ગા-
રીનો, આરંભ કીધો અનેક; રાંધણ-શીંધણ
અગ્નિનાં, પાપ લાગ્યાં વિશેક. તે૦ ૨૬ વિ-
કથા ચાર કીધી વળી, સેવ્યા પાંચ પ્રમાદ;
ઘટ વિયોગ પડાવિયા, રૂદન વિખવાદ. તે૦
૨૭ સાધુ ને શ્રાવકતણાં, વ્રત લેઇને ભાગ્યાં;
મૂળ ને ઉત્તર તણાં, મુજ દુષણ લાગ્યાં. તે૦
૨૮ સાપ-વીંછી-સિંહ-ચિતરા, સકરા ને સ-
મળી, હિંસક જવતણે ભવે, હિંસા કીધી
સખળી. તે૦ ૨૯ સુવાવડ દુષણ ઘણાં, કાચા
ગર્ભ ગળાવ્યા; *જવાણી ઢોળ્યાં ઘણાં,

* પાણી ગળનાં ગરણુમાં રહેલું ચોરાસદિત
પાણી. (જવ પાણી=અંખાતાનું પાણી.)

શિયળગ્રત લગાવ્યાં. તે૦ ૩૦ ઘોળીના ભવ
 જે કર્યા, જળના જીવ સુવાળા; ધુળે કરી
 જળ રોળિયાં, દાન દેતાં નિવાર્યા. તે૦ ૩૧
 લવારના ભવ જે કર્યા, ઘડયાં શસ્ત્ર અપાર;
 કોસ કોદાળા ને પાવડા, ધિખધિખતી તરવાર.
 તે૦ ૩૨ ગુજરના ભવ જે કર્યા, લીલા ભારા
 વઢાવ્યા; પાડીને ખેલાં ખેલયાં, પાડે ઉઠી
 છે જવાળા. તે૦ ૩૩ આડના ભવ જે કર્યા,
 કૂવા-વાવ ખોદાવ્યાં; સરોવર ગળાવિયાં,
 વળી ટાંકાંખંધાવ્યાં. તે૦ ૩૪ વાણિયાના ભવ
 જે કર્યા, કૂડા લેખ લખાવ્યા; આંધું આપી
 અધિકું લીધું, કૂડાં માપ રખાવ્યાં. તે૦ ૩૫
 હાથીના ભવ જે કર્યા, વેલડી વલુરિયાં;
 પંખી માળા ચુંથિયા, પાપે પેટજ ભરિયાં.
 તે૦ ૩૬ કેરી ને કોઠીંબડાં, વળી લીંબુજ
 મોર્યાં; રાધ ચઢાવી શેલણે, પોતે પાપજ
 સિંચ્યાં. તે૦ ૩૭ અણગળ આંધણ મેલિયાં,

અણપૂજ્યે ભૂલે; અણસોયા કણ આરિયા,
 તેનાં પાપ કેમ ભૂલે. તેં ૩૮ ભવ અનેક ભ-
 મતાં થકાં, કીધો કુટુંબ સંબંધ; ત્રિવિધે
 ત્રિવિધે કરી વોસડં, તેણે શું પ્રતિબંધ. તેં
 ૩૯ ભવ અનેક ભમતાં થકાં, કીધો દેહ સં-
 બંધ; ત્રિવિધે ત્રિવિધે કરી વોસડં, તેણે શું
 પ્રતિબંધ તેં ૪૦ ભવ અનેક ભમતાં થકાં,
 કીધો પારબ્રહ્મ સંબંધ; ત્રિવિધે ત્રિવિધે કરી
 વોસડં, તેણે શું પ્રતિબંધ. તેં ૪૧ ઈણી
 પેરે ઇહ ભવ પરભવે, કીધાં પાપ અખત.
 ત્રિવિધે ત્રિવિધે કરી વોસડં, કરે જન્મ પ-
 વિત્ર. તેં ૪૨ હવે રાણી પદ્માવતી, કીધાં
 શરણાં ચાર; સાગારી અણસણ કર્યો, જા-
 ણપણાનુસાર. તેં ૪૩ રાગ વેરાડી બે મુણે,
 એ ત્રીજી ઢાળ; સમયસુંદર કહે પાપથી,
 છુટો તત્કાળ. તે મુજ મિચ્છામી દુક્કડં. ૪૪

અતિચાર શિવાયના મોટા દોષ.

દોહરા.

પર દેવો નહિ પૂજવા, સમકિત લીધું
સાર; બાધા લે નિજ દેવની, એમાં દોષ અ-
પાર ! ૧ જીવહિંસા કરવી નહીં, વ્રત પહેલું
શ્રીકાર, જીવન તોડે જીવની, એમાં દોષ
અપાર ! ૨ અસત્ય વચન ન બોલવું, વ્રત
બીજું સ્વીકાર; જૂઠું જણાવે શાનમાં, એમાં
દોષ અપાર ! ૩ અદત્ત વસ્તુ કોઈની, કરે
ન અંગીકાર; ભૂલથી આવ્યું ગાપવે, એમાં
દોષ અપાર ! ૪ નિજ દારા સંતોષીને, પર
દારા પરિહાર; વધુ ઇચ્છા વરવા વધૂ, એમાં
દોષ અપાર ! ૫ પરિચ્છેદને સંકોચવા, નીમ
કીધો નિરધાર; તણાય તૃણા નીરમાં, એમાં
દોષ અપાર ! ૬ જીંદગી સુધી રોકવી, કીયા

અતિચાર સિવાયના મોટા દોષ. (૧૪૭)

આશ્રવદ્વારે; હૃદ રાખે અતિ મોક્ષાળી, એમાં
દોષ અપાર ! ૭ પંદર કમ્બોદાણીના, ત્યાગ
કીધો વેપાર; ધીરે દ્રવ્ય કસાઇને, એમાં દોષ
અપાર ! ૮ હરી અનર્થા દોષથી, છાંડ્યા ચાર
પ્રકાર; પચાતો પરની કરે, એમાં દોષ અ-
પાર ! ૯ સમતાજળમાં ઝીલવા, કર્યું સમા-
યિક સાર; કષાયકાદવમાં ખૂંચે, એમાં દોષ
અપાર ! ૧૦ સાધુ સમ દીન એકતું, દિસા-
વગાસિક સાર; ઈચ્છા ઉત્તમ આરની, એમાં
દોષ અપાર ! ૧૧ નિજ આતમને પોષવા,
પોષધ કીધો સાર; તન પોષે સુખે સુધ,
એમાં દોષ અપાર ! ૧૨ અન્નોદક વહેરા-
વિયાં, સાધુને ધરિ પ્યાર; ન્યુનાધિકપણું તે
વડે, એમાં દોષ અપાર ! ૧૩ તણ ત્રયોદશ
દોષ એ, વળિ ખીજા અતિચાર; ‘ મોતી ’
મળવા મોક્ષપદ, સ્વીકારો પ્રત પ્યાર. ૧૪

ત્રરોજ ધારવાના ૧૪ નિગ્મ.

સચિત્ત દબ્બ વિગય વાળી ।

તંબોલ વથ્થ કુસુમેસુ ॥

વાહન સયણ વિલેવણ ।

બંધ દિસી ન્હાણ મત્તેસુ ॥

(પૃથ્વી, અપ્, તેજઃ, વાયુ, વનસ્પતિ, ત્રસ, એ છકાયની રક્ષાઃ તથા અસિ, મસિ ને કૃષિ એ રીતે કુલ ૨૩ આબતના નિયમ કરવા.)

સચિત્ત—માટી, પાણી, ફળ, કાષ્ટ, પત્ર, બીજ, તથા જે કાંઈ લીલી વસ્તુ છેવાને એ ઘડી થઈ ન હોય તેનું વજન ધારવું.

દ્રવ્ય—સચિત્ત અને અચિત્ત વસ્તુ વાપરવી હોય તેની ગણતરી કરવી.

દરરોજ ધારવાના ૧૪ નિયમ. (૧૪૯)

વિગઈ—દુધ, દહીં, તેલ, ઘી, ગાળ તથા
જે કઢાઈમાં તળાય એ ૭ વિગયની ગણતરી
કરવી. (વિગઈ-વિકૃતિ.)

વાણી—જોડા, મોજાં વગેરેનું પ્રમાણ કરવું.

તંબોળ—પાન, સોપારી, લવીંગ આ-
દિનું પ્રમાણ કરવું.

વથથ—વસ્ત્રનું પ્રમાણ કરવું.

કુસુમેસુ—કુલ, છીંકણી, અત્તર વગેરે
સુંઘવાની ચીજનું પ્રમાણ કરવું.

વાહન—ચરતાં, ફરતાં કે તરતાં વાહનો
જેવાં કે, ગાડી, આગબોટ વગેરેનું પ્રમાણ
કરવું.

સયણ—ખીછાનું, પાટલા, ખુરશી વિગ-
રેનો નિયમ.

વિલેવણ—સુખડ, ચંદન વગેરે વિલેપ-
નનું પ્રમાણ.

ખંભ—બ્રહ્મચર્યનો નિયમ.

દિસી—છદિશાએ જવાના ગાઉનું પ્રમાણ.

નહાણુ—બધે શરીરે નહાવાનો નિયમ
ભત્તેસુ—જમવાની વસ્તુઓનું પ્રમાણ
પૃથ્વીકાય—માટી, મીઠું, ખડી, ખારો
વગેરેનું પ્રમાણ.

અપકાય—પાણીનું પ્રમાણ.

તેઉકાય—દીવા, ચુલા, સઘડીઆ વગે-
રેનું પ્રમાણ

વાઉકાય—પંખા, ધમણો, હીંચકા વગે-
રેનું પ્રમાણ.

વનસ્પતિકાય—શાક વગેરેનું પ્રમાણ

અસિ—ધાર, અણી ને ધખાંકો એટલે
તરવાર, ભાલો કે તોપ અને બંદુક, છરી
વગેરે અસ્ત્રઃને શસ્ત્રોનું પ્રમાણ

મસિ—સ્વાહી, ખડીયા, કલમ, રંગવાનું
પાણી વગેરેની ગણતરી.

કૃષિ—ખેતી, ટાંકાં, ભોંયરાં, કુવા, તળાવ
વગેરેનું પ્રમાણ.

માર્ગાનુસારીના ૩૫ બોલ.

૧ ન્યાયથી ધન મેળવવું ૨ ઉત્તમ પુર-
ષોના આચરણને અનુસરવું ૩ સરખા કૂળ
તથા શીલવાળા સાથે વેવિશાળ કરવું ૪
પાપથી ખીતા રહેવું. ૫ પ્રસિદ્ધ દેશાચાર
પ્રમાણે વર્તવું. ૬ કોઈનો અવણીવાદ બો-
લવો નહિ. ૭ અતિ પ્રગટ, અતિ ગુપ્ત, અને
અતિ દ્વારવાળા ઘરમાં રહેવું નહિ. ૮ સદા-
ચરણી પુરુષોની સોખત કરવી. ૯ માખા-
પની સેવા કરવી. ૧૦ ઉપદ્રવવાળા સ્થાનનો
ત્યાગ કરવો. ૧૧ નિંદિત કાર્ય કરવું નહિ.
૧૨ પોતાની આવકના પ્રમાણમાં ખર્ચ ક-
રવું. ૧૩ પેદાસના પ્રમાણમાં વેષ રાખવો.
૧૪ બુદ્ધિના આઠ ગુણોને ખીલવવા. ૧૫
પ્રતિદિન ઘેમીનું શ્રવણ કરવું. ૧૬ પ્રથમનું

(૧૫૨)

વિવિધ વિષય.

ભોજન પચ્યા શિવાય જમવું નહિ. ૧૭ વ-
ખતસર જમવું. ૧૮ ધર્મ, અર્થ અને કામને
આધા ન થાય તેમ સેવવું. ૧૯ પ્રાદુણા
તથા ગરીબોને અન્નપાન દેવું. ૨૦ ખોટો
હઠ ન કરવો. ૨૧ ગુણી પુરૂષોનો પક્ષ કરવો.
૨૨ નિષેધેલા દેશમાં જવું નહિ. ૨૩ પાતાનું
બલાબલ વિચારી કામ કરવું. ૨૪ જેનું
પોષણ કરવું ઘટે તેનું કરવું. ૨૫ શુભ આ-
ચારવંત તથા બહુશ્રૂત પુરૂષની ઉપાસના
કરવી. ૨૬ દીર્ઘદર્શી થવું. ૨૭ વિશેષજ્ઞ
થવું. ૨૮ કૃતજ્ઞ થવું. ૨૯ લોકપ્રિય થવું.
૩૦ લજ્જાવંત થવું. ૩૧ દયાવંત થવું. ૩૨
સૌમ્યવૃત્તિ (શાંત સ્વભાવ) રાખવી. ૩૩
પરોપકાર કરવો. ૩૪ આઠ મદને જીતવા.
૩૫ ઇન્દ્રિયોને કબજે રાખવી.

સાદુજીને વહોરાવવા સંબંધી છત્તું દોષ.

વહોરાવનારથી લાગતા દોષો.

૧ સાધુ માટે રાધીને આપે. ૨ સચિત્તનું અચિત્ત કરી આપે. ૩ સાધુ માટે કરેલા ખોરાકનો જરા પણ ભાગ ભજેલ હોય તેનું વહોરાવે. ૪ સાધુ વગર ખીજાને ન આપે. ૫ સાધુ માટે જમણુવાર આધો પાછો કરે. ૬ ધર તથા સાધુ માટે ભેળું રાંધી આપે. ૭ અજવાળું કરીને આપે. ૮ વેચાતું લેઇને આપે. ૯ ઉછીનું લેઇને આપે. ૧૦ બદલાવીને આપે. ૧૧ સાધુ રહેત્યાં લાવીને આપે. ૧૨ ડાટો ખોલીને આપે. ૧૩ મેડીએથી નીચે લાવીને આપે. ૧૪ ભોંયરામાંથી લાવીને આપે. ૧૫ ઉચકાવીને આપે. ૧૬ સહીઆરી ચીજ બધા લાગીદારની રજા

(૧૫૪)

વિવિધ વિગય.

વગર આપે. ૧૭ સાધુ માટે આધણુમાં અધિક
રાંધી આપે

વહોરનારથી લાગતા દોષો.

૧૮ ખાળકને રમાડીને લે ૧૯ સંદેશો કહીને
લે. ૨૦ નિમિત્ત (ભવિષ્ય) ભાખીને લે. ૨૧ પો-
તાની જાતિ ઝાળખાવીને લે. ૨૨ કરગરીને લે.
૨૩ વૈદુ કરીને લે. ૨૪ દેનાર ઉપર ક્રોધ કરીને લે.
૨૫ અહંકાર કરીને લે. ૨૬ કપટ કરીને લે.
૨૭ લોભ કરીને લે. ૨૮ આહાર લીધા પહેલાં
કે પછી આપનારનાં બહુ વખાણ કરે. ૨૯ વિદ્યા
શીખવીને લે. ૩૦ મંત્ર શીખવીને લે ૩૧ ચુરણ
આપીને લે. ૩૨ નક્ષત્રના જંગ તથા સામુદ્રીક
શીખવીને લે. (* * આ ૩૨ દોષો શ્રી નિસિથ-
સૂત્રમાં કહ્યા છે.) ૩૩ વહોરતાં શંકા ઉપજે છતાં
લે. ૩૪ અયોગ્ય વાસણથી વસ્તુ વહોરે ૩૫
સચિત્ત ઉપર મુઠ્ઠું છે તે લે. ૩૬ સચિત્તથી ઢાં-
ઢેલું છે તે લે. ૩૭ સચિત્ત વાસણથી કાઢેલું છે

સાધુજીને વહોરાવવા મંબંધી દોષ (૧૫૫)

તે લે. ૩૮ સુરદાસનું દીવેલું લે. ૩૯ સચિત્ત અચિત્ત ભેગું હોય તે લે. ૪૦ શસ્ત્ર પ્રગમેલાનથી તે લે. ૪૧ તરતનું લી પણ કચરીને આપે તે લે ૪૨ ઢાળાતાં આપે તે લે (* * આ છેલ્લા ૧૦ દોષ એપણાના છે.) ૪૩ આહારને વખાણે. ૪૪ આહારને વખોડે ૪૫ મંયોગ મેળવી સ્વાદિષ્ટ થાય તેમ કરે. ૪૬ ભૂખના પ્રમાણથી વધારે જમે. ૪૭ ભૂખ વગેરે છ કારણવિના આહાર કરે. (* * આ છેલ્લા પાંચ દોષ માંડાલયાના છે.) ૪૮ ચણીયારાં વાળાં કમાઃ ઉઘાડીને કે અધુકડાં ઉઘાડીને આપે તે લે. ૪૯ ઢાંકણીમાં કાઢી મુકેલું આપે તે લે. ૫૦ ગાકળા ઉછાળવા કયાં હોય તે ઉછાળ્યા પહેલાં લે. ૫૧ દેખાતું ન હોય તે લે. ૫૨ નઠારો આહાર મળ્યા પછી એ પરઠવી દેખશું એમ ધારી સારો આહાર વહોરે. (* * આ છેલ્લા પાંચ દોષ આવશ્યક સુત્રમાં કહ્યા

(૧૫૬)

વિવિધ વિષય.

છે.) ૫૩ દાનશાળાનું લે. ૫૪ મુઝેલા પાછળ
નાખે તે લે ૫૫ સાધુસંત સાર કર્યું હોય તે લે,
૫૬ રાંક માટે કરેલું હોય તે લે. ૫૭ એકના
એક ધરનું રોજ રોજ લે. ૫૮ જગાની આરા
આપનારનું લે. ૫૯ વિષય વકરે તેવો ખોરાક લે.
૬૦ વિના કારણે ઉંચો ખોરાક ઇચ્છા મુજબ
માગીને લે. ૬૧ સાચત્તે સંધટે છે તે લે. ૬૨
ખાવાનું થોડું ને નાખી દેવાનું ઝાડું તેવું લે.
૬૩ ચોર જુઘારી વગેરે નિંદનીકનું લે. ૬૪ જેની
મના કરી હોય તેના ઘેરથી લે. ૬૫ અપ્રતિતકારી
(મણિકા) નું લે. ૬૬ વહોરાબ્યા પછી દોષ લ-
ગાડે તેવાનું લે. ૬૭ દારૂવાળા વાસણથી વહોરા-
વેલું લે. (* * આ છેલ્લા પંદર દોષ દસવૈકલિક
સૂત્રમાં કહ્યા છે.) ૬૮ પોતાની નાત જાત કે સંપ્ર-
દાયનું જ વહોરે. ૬૯ પરોણા માટે કરેલું તે પરો-
ણા જમ્યા પહેલાં વહોરે (* * આ છેલ્લા બે દોષો
પ્રાણાંગળ સૂત્રમાં છે.) ૭૦ માંસવાળા વાસણથી

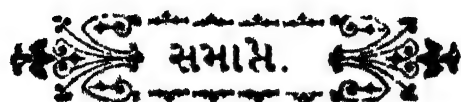
સાધુજીને વહોરાવવા સંબંધી દોષ. (૧૫૭)

વહોરે. ૭૧ નિલ પ્રત્યે માન બાંધીને લે. ૭૨ નાત જમતી હોય ત્યાંથી લે. ૭૩ ભીખારીની અંતરાય પડાવીને લે. ૭૪ વાયદો ઠરાવી આહાર વસ્ત્ર વહોરે. (* * આ છેલ્લા પાંચ દોષ આચાર્ય સૂત્રમાં કહ્યા છે.) ૭૫ સૂર્ય ઉગ્યા પહેલાં વહોરે. ૭૬ પહેલાં પહોરનું વહોરેલું છેલ્લા પહોરમાં ખાય. ૭૭ બે ગાઉ ઉપરાંત લેઈ જમને જમે. ૭૮ નોતરીને તેડી જાય તેનું વહોરે. ૭૯ અટવી ઉતરનાર માટે છે તે લે. ૮૦ દુકાળમાં રાંકાં માટે છે તે લે. ૮૧ વરસાદમાં રાંકાં માટે છે તે લે. ૮૨ રોગી માટે કરેલ છે તે રોગી જમ્યા પહેલાં લે. (* * આ છેલ્લા સાત દોષ ભગવતિજી સૂત્રમાં કહ્યા છે.) ૮૩ સાધુ માટે કુભેર કરી દે ૮૪ દહીંકુર કરી દે. ૮૫ પાણી સિવાય બીજી કાંઈ ચીજ પોતાના હાથે લે. ૮૬ માંહીથી બહાર કાઢી દે તે લે. ૮૭ ચારણુબાટની પેઠે દેનારનાં વખાણુ કરીને લે. (* * આ છેલ્લા પાંચ દોષ

(૧૫૮)

વિવિધ વિષય.

મ્રક્ષ વ્યાકરણમાં છે.) ૮૮ બાળક માટે કરેલ હોય તે લે. ૮૯ ગર્ભવતી માટે કરેલ હોય તે તેના જમ્યા પહેલાં લે. (* * આ છેલ્લા બે દોષ દશાશ્રુતસ્કંધમાં છે.) ૯૦ ‘છેરે કાઈ દાતાર ?’ એમ કહીને લે. ૯૧ અંટવીમાં એકાદ દિવસ લા-કડાં લેવા જનારના લાથામાંથી લે. ૯૨ અન્ય દર્દીની કે વેપધારી પાસેથી આહાર વસ્ત્ર લે. ૯૩ પાસથ્યા—મંયમ ગુણુ વિના વેપ રાખી માગી ખાય તેનું લે. ૯૪ દુગંછનિકનું લે. ૯૫ ગૃહસ્થ સાથે આવી, ઝાળખાવીને અપાવે એવી રીતે લે. (* * આ છેલ્લા છ દોષ નિસિથસૂત્રમાં છે.) ૯૬ રોગાદિક કારણુ વિના ઘણી વાર આહાર રાખી મુકે. (* * આ એક દોષ વેદકલ્પ સૂત્રમાં છે)

સમાપ્ત.

ખાસ સ્થાનકવાસી ભાઈઓ સારૂ
 ગુજરાતી અક્ષરમાં
 શુદ્ધ સરલ રસિક ઢાલોમાં
 કવિ કેસરાજી કૃત
“ રામરામ. ”

આ ગ્રંથ મળતો ન હોવાથી તેની બીજી
 આવૃત્તિ યથાશક્તિ શુદ્ધ કરીને જડા ગલેઝ
 કાગળપર છપાવેલ છે. આ ગ્રંથમાં રામ-રા-
 વણનું ચરીત્ર પદ્યરૂપે રસિક જુદી જુદી રાગ
 રાગણીની ઢાલોમાં આલેખવામાં આવ્યું છે,
 અને તે એટલો તો રસીક છે કે, પાંચનાર
 સજ્જનોને સાનંદાશ્ચર્ય થયા વિના રહેતો

(૧૬૦)

બાહેર ખખર.

નથી; વળી વધારે રસિક કરવા સારૂ પ્રસંગા-
ન્નર્ગત વૈરાગ્ય, નીતિ, શીલ તથા સત્યપ્ર-
તિજ્ઞા પ્રમુખ અત્યંત રસીક કથાઓ નાંખેલ
છે. અથ દળદાર. પાકું પૂઠું કીંમત ૧-૮-૦.

મળવાનું ઠેકાણું.

શ્રાવક ભીમસિંહ માણેક.

જૈન પુસ્તકો, તીર્થોના નકસા અને પળુસ-
ણના ફ્રેન્સી કાર્ડ, કંકોત્રીઓ, પ્રસિદ્ધ
કરનાર અને વેચનાર.

માંડવી શાકગલી—મુખ્યર્થ.

